POLICEJNÍ AKADEMIE ČESKÉ REPUBLIKY V PRAZE

Fakulta bezpečnostně právní

Katedra Kriminalistiky

Taktika osobní prohlídky

Bakalářská práce

Tactics of personal inspection

Bachelor thesis

VEDOUCÍ PRÁCE

plk. v. v. PhDr. Jan Čáp, Ph.D.

AUTOR PRÁCE

Petr Babič

PRAHA 2023

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že předložená práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracoval samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem čerpal, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

V Poděbradech, dne 12. 3. 2023
Petr Babič

Anotace

Bakalářská práce se zabývá problematikou taktiky osobní prohlídky. Nejprve jsou vysvětleny stěžejní pojmy. Následující kapitola je věnována právní úpravě, která taktiku osobní prohlídky upravuje. Jedná se především o Listinu základních práv a svobod, Trestní řád, Zákon o Policii České republiky a v neposlední řadě interní akty vydávané v rámci Policie České republiky. Rovněž je v bakalářské práci rozebrána taktika osobní prohlídky z hlediska kriminalistické praxe. Pro lepší názornost jsou uvedeny konkrétní případy, kde byla osobní prohlídka provedena, a na nich jsou vysvětleny důležité aspekty prohlídky.

Klíčová slova

Prohlídka, osobní prohlídka, trestní řízení, věc důležitá pro trestní řízení, příkaz k osobní prohlídce, neodkladný úkon, neopakovatelný úkon, zbraň.

Annotation

The bachelor thesis deals with the issue of personal search tactics. First, the key concepts are explained. The following chapter is devoted to the legislation that regulates search tactics. These are mainly the Charter of Fundamental Rights and Freedoms, the Criminal Procedure Code, the Police Act of the Czech Republic and, last but not least, internal acts issued within the Police of the Czech Republic. The bachelor thesis also discusses the tactics of body search from the point of view of criminalistic practice. For better illustration, specific cases where body searches have been carried out are presented and important aspects of the search are explained.

Key words

Search, personal search, criminal proceedings, item of importance for criminal proceedings, search warrant, urgent act, non-repeatable act, weapon.

ÚVOD 7

1 REŠERŠE LITERATURY 9

2 ZÁKLADNÍ POJMY 10

2.1 PROHLÍDKA 10
2.2 PROTOKOL 10
2.3 REALIZACE 11
2.4 TRESTNÍ ŘÍZENÍ 11
2.5 DOKUMENTACE 12
2.6 ÚKON VS. ZÁKROK 12
2.7 VĚC DŮLEŽITÁ PRO TRESTNÍ ŘÍZENÍ 12
2.8 NEODKLADNÝ A NEOPAKOVATELNÝ ÚKON 13
2.9 POLICEJNÍ ORGÁN 13
2.10 ZBRAŇ 13
2.11 POJMOSLOVÍ TÝKAJÍCÍ SE DEFINOVÁNÍ POHLAVÍ 14
2.11.1 POHLAVÍ 14
2.11.2 GENDER 14
2.11.3 TRANSGENDER 15
2.11.4 TRANSVESTITISMUS 15
2.11.5 TRANSSEXUALITA 15
2.12 SHRNUTÍ KAPITOLY 16

3 PRÁVNÍ ÚPRAVA 17

3.1 LISTINA ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD 17
3.2 TRESTNÍ ŘÁD 18
3.2.1 ZÁKLADNÍ ZÁSADY TRESTNÍHO ŘÍZENÍ 18
3.2.2 PŘEDCHOZÍ VÝSLECH 20
3.2.3 PROHLÍDKA TĚLA 21
3.2.4 PROHLÍDKA A PITVA MRTVOLY A JEJÍ EXHUMACE 22
3.3 ZÁKON O POLICII ČESKÉ REPUBLIKY 22
3.3.1 PŘIMĚŘENOST POSTUPU 23
3.3.2 PROHLÍDKA OSOBY PŘED UMÍSTĚNÍM DO POLICEJNÍ CELY 23
3.3.3 VYDÁNÍ A ODEBRÁNÍ ZBRANĚ A PROHLÍDKA OSOBY 25
3.3.4 DRUHY OSOBNÍCH PROHLÍDEK 25
3.4 INTERNÍ AKTY ŘÍZENÍ 27
3.4.1 STANOVISKO K PŘÍTOMNOSTI NEZÚČASTNĚNÉ OSOBY PŘI OSOBNÍ PROHLÍDCE A K POSTUPŮM DLE ZÁKONA O POLICII A TRESTNÍHO ŘÁDU. 27
3.4.2 ZÁVAZNÝ POKYN POLICEJNÍHO PREZIDENTA Č. 159/2009, O ESKORTÁCH, STŘEŽENÍ OSOB A O POLICEJNÍCH CELÁCH 28
3.4.3 POKYN POLICEJNÍHO PREZIDENTA Č. 103/2013 28
3.5 SHRNUTÍ KAPITOLY 29

4 CÍL OSOBNÍ PROHLÍDKY 30

5 PŘÍPRAVA OSOBNÍ PROHLÍDKY 31

5.1 SHROMÁŽDĚNÍ INFORMACÍ 31
5.2 OBSTARÁNÍ PŘÍKAZU K OSOBNÍ PROHLÍDCE 31
5.3 STANOVENÍ ÚČASTNÍKŮ PROHLÍDKY 33
5.4 ZAJIŠTĚNÍ TECHNICKÝCH PROSTŘEDKŮ 33
5.5 STANOVENÍ ČASU PROHLÍDKY 34
5.6 SHRNUTÍ KAPITOLY 34

6 METODIKA PRŮBĚHU OSOBNÍ PROHLÍDKY 35

6.1 BEZPEČNOSTNÍ PROHLÍDKA 36
6.2 PŘEDBĚŽNÁ PROHLÍDKA 37
6.3 DETAILNÍ PROHLÍDKA 38
6.3.1 DŘEPOVÁNÍ 39
6.4 SHRNUTÍ KAPITOLY 40

7 ZÁSADY PROVÁDĚNÍ OSOBNÍ PROHLÍDKY 42

7.1 PŘEKVAPIVOST 42
7.2 SYSTEMATIČNOST 43
7.3 DŮSLEDNOST 43
7.4 POZOROVÁNÍ OSOBY, U NÍŽ SE PROHLÍDKA KONÁ A OSTRAŽITOST 43
7.5 UTAJENOST 43
7.6 PODMÍNKY PRO UPLATNĚNÍ KRIMINALISTICKO-TAKTICKÝCH METOD 44
7.6.1 ZÁKONNOST 44
7.6.2 VĚDECKÁ ODŮVODNĚNOST 45
7.6.3 PRAKTICKÁ ODŮVODNĚNOST 45
7.6.4 ETIKA POSTUPU 45
7.7 SHRNUTÍ KAPITOLY 46

8 DOKUMENTACE PROHLÍDKY 47

8.1 DOKUMENTACE PODLE TRESTNÍHO ŘÁDU 47
8.1.1 ÚVODNÍ ČÁST 48
8.1.2 POPISNÁ ČÁST 49
8.1.3 ZÁVĚREČNÁ ČÁST 49
8.1.4 VYHODNOCENÍ 49
8.1.5 DALŠÍ DOKUMENTAČNÍ METODY 50
8.2 DOKUMENTACE PODLE ZÁKONA O POLICII ČESKÉ REPUBLIKY 50
8.3 SHRNUTÍ KAPITOLY 51

9 KAZUISTIKA 52

9.1 R. L. KRÁDEŽ FINANČNÍ HOTOVOSTI KOLÍN 52
9.1.1 POPIS SKUTKU 52
9.1.2 PRŮBĚH OSOBNÍ PROHLÍDKY 53
9.1.3 DOKUMENTACE 54
9.1.4 VYHODNOCENÍ 55

9.2 KRÁDEŽ ZBOŽÍ V OBCHODĚ 57
9.2.1 POPIS SKUTKU 57
9.2.2 VYHODNOCENÍ 57
9.3 KRÁDEŽ VĚCI KOLÍN 58
9.3.1 POPIS SKUTKU 58
9.3.2 DOKUMENTACE 58
9.3.3 VYHODNOCENÍ 59
9.4 SHRNUTÍ KAPITOLY 60

10 KOMPARACE S PRAXÍ U VĚZEŇSKÉ SLUŽBY 61

10.1 DEFINICE A ÚKOLY 61
10.2 OPRÁVNĚNÍ 61
10.3 TAKTIKA PROVÁDĚNÍ OSOBNÍ PROHLÍDKY 62

ZÁVĚR 63

POUŽITÁ LITERATURA 66

ÚVOD

Autor se v následujících kapitolách bude věnovat problematice taktiky osobní prohlídky, a to především z pohledu policejní praxe. Osobní prohlídka je policejními orgány vykonávána velmi často a setkávají se s ní policisté již po ukončení základní odborné přípravy, tedy v době, kdy své profesní zkušenosti teprve získávají. Policejní školy a střediska jim poskytnou teoretické znalosti, které je třeba nejen přenést do praktické roviny, ale i zdokonalovat a prohlubovat. Osobní prohlídka je značným zásahem do základních lidských práv a svobod dotčených osob a je nepřípustné, aby při jejím výkonu docházelo k nuancím způsobenými neznalostí. Pochybení v této velmi citlivé oblasti bude každá dotčená osoba vnímat zvláště negativně. Sekundárním následkem poté může být nedůvěra v samotnou Policii České republiky.

Autor se ve své práci bude zabývat osobní prohlídkou jak z bezpečnostního hlediska, tak i z kriminalisticko-taktického (procesního) hlediska. Jedná se o dva různé pohledy na problematiku, přičemž každá z nich má své náležitosti, především co se týče oprávnění k jejich výkonu policejním orgánem. Tyto dva různé přístupy ve své práci objasní a napomůže tak správné aplikaci oprávnění policisty na danou situaci. K tématu bude nahlížet multidisciplinárně,[1] především z pohledu kriminalistiky, trestního práva a policejního práva, autor však bude nahlížet i k psychologickým aspektům, které jsou s problematikou osobní prohlídky neodmyslitelně spojeny.

Taktika osobní prohlídky je obsáhle zpracována v publikacích legend české kriminalistiky doc. JUDr. Zdeňka Konráda, CSc a doc. Ing. Jaroslava Suchánka CSc.. Ti jsou mimo jiné dlouholetými akademickými a vědeckými pracovníky Policejní akademii České republiky v Praze. Autorovi tak jejich vydaná díla sloužila jako základní pilíře v nabývání cenných vědomostí. V neposlední řadě je nutné

[1] CEJP, Martin. *Kriminologický výzkum: praktická příručka*. Plzeň: vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2018. Pro praxi.s.16. ISBN 978-80-7380-743-6.

zmínit rovněž doc. JUDr. Miroslava Němce, Ph.D., Dr. h. c., jehož publikace byly autorovi oporou při čerpání poznatků.

Při tvorbě této práce použil autor výzkumnou metodu kvalitativní. Základními nástroji k vypracování byly kazuistika, judikáty a odborná literatura předních českých kriminalistických vědců.

Autor práce zamýšlí problematiku osobní prohlídky podrobněji rozebrat. Za cíl si klade, aby jeho práce byla zdrojem pro čerpání přehledných informací, popřípadě učební pomůckou pro začínající policisty. Nejprve autor ve své práci provede rešerši literatury, ze které poznatky čerpal, poté dojde k vymezení základních pojmů a rovněž uvedení právní úpravy, na jejímž základě je policista oprávněn osobní prohlídku provést. V další kapitole budou popsány cíle, ke kterým směřují osobní prohlídky. Prostor bude věnován také přípravě k osobní prohlídce a jejímu samotnému průběhu. Autor věnuje kapitolu i základním zásadám při provádění osobní prohlídky s důrazem na její správnou dokumentaci. V kapitole kazuistika se bude autor věnovat konkrétním případům, v nichž osobní prohlídka představovala klíčovou roli. V samotném závěru práce bude pozornost soustředěna na komparaci právní úpravy, na jejímž základě jsou osobní prohlídky prováděny u Policie České republiky a Vězeňské služby České republiky.

1 Rešerše literatury

Autor před započetím samotné tvorby práce provedl rešerši literatury, která se tématem taktiky osobní prohlídky zabývá.

Co se týče kriminalistické taktiky, tak zde byla autorovi největší studijní oporou publikace *Kriminalistika: kriminalistická taktika a metodiky vyšetřování*, autorů Zdeněk Konrád, Viktor Porada, Jiří Straus a Jaroslav Suchánek[2], dále *Kriminalistická taktika pro policisty a studenty Policejní akademie České republiky v Praze* od Miroslava Němce.[3]

Nejpřiléhavější publikací k tématu taktika osobní prohlídky je monografie k prohlídkám z kriminalistiko-taktického pohledu[4]. Její autor plk. v. v. PhDr. Jan Čáp, Ph.D. je zároveň vedoucí této bakalářské práce, a byl cennou oporou rovněž i při konzultacích k její tvorbě.

Z oblasti trestního práva čerpal autor poznatky z komentářů k trestnímu řádu od Pavla Šámala[5] a komentářů Jiřího Jelínka[6].

Mimo odborné publikace byly pro sestavení celkového přehledu v problematice taktiky osobní prohlídky zohledněny rovněž i interní akty řízení vydávané v rámci Policie České republiky.

---

[2] KONRÁD, Zdeněk, Viktor PORADA, Jiří STRAUS a Jaroslav SUCHÁNEK. *Kriminalistika: kriminalistická taktika a metodiky vyšetřování*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2015. ISBN 978-80-7380-547-0

[3] NĚMEC, Miroslav. *Kriminalistická taktika pro policisty a studenty Policejní akademie České republiky v Praze*. Praha: Abook, 2017. ISBN 978-80-906974-0-9.

[4] ČÁP, Jan. *Prohlídky – kriminalisticko-taktický pohled*, Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2022, ISBN 978-80-7251-545-5.

[5] ŠÁMAL, Pavel. *Trestní řád: komentář*. 7., dopl. a přeprac. Vyd. V Praze: C.H. Beck, 2013. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-465-0.

[6] JELÍNEK, Jiří a kol.: *Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou*. 8. aktualizované vydání podle stavu k 13. 3. 2020. Praha: Leges, 2020 ISBN 978-80-7502-395-7

2 ZÁKLADNÍ POJMY

V této kapitole budou objasněny základní pojmy, které neodmyslitelně s problematikou taktiky osobní prohlídky souvisí. Pro čtenáře bude klíčové osvojit si vybrané pojmy již na samotném začátku, aby mohli souvislosti lépe chápat v širším kontextu. Z marginální části se jedná o pojmy vymezené přímo v rámci jednotlivých zákonů.

2.1 Prohlídka

„Prohlídka je kriminalistická metoda spočívající v přímém prověřování objektů, míst a osob policejními orgány za účelem nalezení a zajištění osob a věcí důležitých pro plnění úloh Policie ČR“.[7]

2.2 Protokol

Obecná ustanovení o sepisování protokolu jsou uvedena v ust. § 55 trestního řádu.[8]

Protokol v trestním řízení v obecné rovině slouží k zaznamenání skutečností. Co je obsahem protokolu, bude dále rozvedeno v kapitole věnující se dokumentaci osobní prohlídky.

[7] KONRÁD, Zdeněk, Viktor PORADA, Jiří STRAUS a Jaroslav SUCHÁNEK. *Kriminalistika: kriminalistická taktika a metodiky vyšetřování*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2015. s. 130, ISBN 978-80-7380-547-0,

[8] § 55 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů

2.3 Realizace

„Realizace je úsek přípravného řízení, při kterém je provedeno několik procesních úkonů, vázaných lhůtami podle trestního řádu, vyžadující součinnost jiných policistů, subjektů, stran či zúčastněných osob trestního řízení.“[9] Jako příklad lze uvést provádění domovních prohlídek a osobních prohlídek u pachatelů drogové trestné činnosti. Takové realizace se účastní zpravidla větší počet policistů a zároveň nezúčastněných osob. Jedná se o předem plánovanou akci. Zpravidla je započata omezením osobní svobody pachatelů s následným předběžným výslechem a až poté provedení osobní a domovní prohlídky.

2.4 Trestní řízení

„Trestním řízením se rozumí řízení podle tohoto zákona a zákona o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, trestním stíháním pak úsek řízení od zahájení trestního stíhání až do právní moci rozsudku, případně jiného rozhodnutí orgánu činného v trestním řízení ve věci samé a přípravným řízením úsek řízení podle tohoto zákona od sepsání záznamu o zahájení úkonů trestního řízení nebo provedení neodkladných a neopakovatelných úkonů, které mu bezprostředně předcházejí, a nebyly-li tyto úkony provedeny, od zahájení trestního stíhání do podání obžaloby, návrhu na schválení dohody o vině a trestu, postoupení věci jinému orgánu, zastavení trestního stíhání, nebo do rozhodnutí či vzniku jiné skutečnosti, jež mají účinky zastavení trestního stíhání před podáním obžaloby, anebo do jiného rozhodnutí ukončujícího přípravné řízení, zahrnující objasňování a prověřování skutečností nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin, a vyšetřování.“[10]

[9] ČÁP, Jan. *Plánování a organizování realizace procesních úkonů na úseku trestné činnosti organizovaného charakteru*. Vyšetřovanie a dokazovanie prostrednictvom špecifických dokazných prostriedkov: Zborník príspevkov z vedeckej konferencie s medzinárodnou účasťou zo dňa 27. 5. 3021. Bratislava: Akadémia Polocajného zboru v Bratislave, 2022, s. 35–42. ISBN 978-80-8054-932-9.

[10] § 12 odst. 10 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů

2.5 Dokumentace

Dokumentace podle zákona o Policii ČR v obecné rovině spočívá v sepsání úředního záznamu se zachycením podstatných okolností.[11] Policista má povinnost vystavit potvrzení o provedeném úkonu, pokud jej o to dotčená osoba požádá.[12] Konkrétním způsobům dokumentace osobní prohlídky bude věnována samostatná kapitola.

2.6 Úkon vs. zákrok

Rozdíl mezi úkonem a zákrokem je ten, že úkon je oprávněn provést policista, nebo zaměstnanec policie, oproti tomu zákrok je oprávněn provést pouze policista. Je to dáno skutečností, že zákrok je spojen s větším zásahem do práv osob a to i do integrity osob.[13] Zaměstnanec policie může například vystavit potvrzení o provedeném výslechu, nemůže však provést například právě osobní prohlídku, protože to je považováno za výše zmiňovaný zásah do práv osob.

2.7 Věc důležitá pro trestní řízení

Toto pojmosloví bude v následujících kapitolách ve větší míře uplatňováno ve spojitosti s prohlídkou osoby kriminalisticko-taktickou. Taková prohlídka má za úkol nalézt věc důležitou pro trestní řízení.

„Věcí důležitou pro trestní řízení je věc, která

a) *Může sloužit pro důkazní účely,*
b) *Je nástrojem trestné činnosti*
c) *Je výnosem z trestné činnosti*
d) *Je náhradní hodnotou za věc uvedenou v písmenech b) a c)“*[14]

[11] § 109 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů
[12] ŠTEINBACH, Miroslav, René Šlesinger, Miroslav Zimmermann, Milan Bílek, Kateřina Hlaváčová. *Zákon o Policii České republiky: komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2019. Komentáře (Wolters Kluwer ČR).s 258 ISBN 978-80-7598-193-6.
[13] ŠTEINBACH, Miroslav, René Šlesinger, Miroslav Zimmermann, Milan Bílek, Kateřina Hlaváčová. *Zákon o Policii České republiky: komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2019. Komentáře (Wolters Kluwer ČR).s 261 ISBN 978-80-7598-193-6.
[14] § 77b odst. 1, zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů

2.8 Neodkladný a neopakovatelný úkon

„Neodkladným úkonem je takový úkon, který vzhledem k nebezpečí jeho zmaření, zničení nebo ztráty důkazu nesnese z hlediska účelu trestního řízení odkladu na dobu, než bude zahájeno trestní stíhání. Neopakovatelným úkonem je takový úkon, který nebude možno před soudem provést. V protokolu o provedení neodkladného nebo neopakovatelného úkonu je třeba vždy uvést, na základě jakých skutečností byl úkon za neodkladný nebo neopakovatelný považován.“[15] Osobní prohlídku lze chápat jako neodkladný a neopakovatelný úkon. Rovněž ohledání místa činu je neopakovatelný úkon.

2.9 Policejní orgán

Podle trestního řádu se policejními orgány rozumějí útvary Policie České republiky, Generální inspekce bezpečnostních sborů, pověřené orgány Vězeňské služby České republiky, pověřené celní orgány, pověřené orgány Vojenské policie, pověřené orgány Bezpečnostní informační služby, pověřené orgány Úřadu pro zahraniční styky, pověřené orgány vojenského zpravodajství.[16]

2.10 Zbraň

Pojem zbraň definoval trestní zákoník takto*: „zbraní se tu rozumí, z jednotlivého ustanovení trestního zákona nevyplývá něco jiného, cokoli, čím je možno učinit útok proti tělu důraznějším“.*[17]

[15] § 160 odst. 4 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů
[16] § 12 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů
[17] § 118 zákona č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

2.11 Pojmosloví týkající se definování pohlaví

Kromě výše uvedených pojmů, které jsou upraveny především v zákonech, je třeba objasnit i pojmosloví, které se vztahuje k pohlaví. V následujících kapitolách bude několikrát zmíněno, že prohlídku provede osoba „stejného pohlaví“. Ještě v minulém století by postačilo konstatování, že existují dvě. Těmi bylo myšleno pohlaví mužské a ženské. V současná době je v tomto ohledu chápání pohlaví komplikovanější. Policista se může při výkonu nejen osobní prohlídky setkat s člověkem, který se bude identifikovat jinak než jako muž či žena. Proto je potřeba věnovat pozornost definování pojmům, s nimiž se v praxi setkáváme, a správně pochopit jejich rozdílnost.

2.11.1 Pohlaví

Pohlaví je možné chápat jako biologickou kategorii, na základě, které jsou lidé tradičně děleni po narození.[18] Z genetického hlediska nezáleží na vnitřní identitě člověka, nýbrž na jeho chromozomech. Z anatomického hlediska se pohlaví určuje na základě zevního vzhledu genitálu. Na základě těchto kritérií se v české republice rozlišují pouze dvě pohlaví, a to mužské a ženské.

2.11.2 Gender

Často se mylně zaměňují pojmy pohlaví a gender. Překlad anglického výrazu „gender“ je rod. Gender lze tedy chápat jako rodovou identitu člověka, bez ohledu na jeho pohlaví. Dokonce ani sexuální orientace zde nehraje roli. Gender si člověk nevybírá. Je třeba rovněž říci, že gender není fluidní. Nelze, aby se člověk jeden den cítil jako žena a druhý den jako muž.[19]

[18] PAVLICA, Karel. *Obavy a přání trans lidí. Výsledná zpráva u výzkumu realizovaného spolkem transparent z. s. v roce 2018 Praha*: Transparent, 2019.s 81, ISBN 978-80-906362-4-8.
[19] FAFEJTA, Martin. *Sexualita a sexuální identita: Sociální povaha přirozenosti.* Praha: Portál:2016. s 170, ISBN 978-80-262-1030-6.

2.11.3 Transgender

V případě, že se gender osoby neshoduje s pohlavím, pak se jedná o transgender osobu. Tako kategorie lidí obsahuje osoby, které se chystají podstoupit změnu pohlaví, nebo ji již podstoupili. Rovněž se takto označují osoby, které nechtějí, aby bylo jejich pohlaví uváděno.[20]Tyto osoby se samy nazývají „trans“ lidé.

2.11.4 Transvestitismus

Transvestitismus se dělí na fetišistický a transvestitismus dvojí role. V prvním případě, se jedná poruchu sexuální preference, kdy se osoba převléká do šatů opačného pohlaví s cílem sexuálního vzrušení. Oproti tomu transvestitismus dvojí role je poruchou pohlavní identity, nedochází k sexuálnímu vzrušení, naopak jde v tomto případě o uspokojení psychické spojené se zkušeností z členstvím v opačném pohlaví.[21]

2.11.5 Transsexualita

Lze ji definovat jako rozpor mezi psychickým a tělesným pohlavím. Tedy například muž, který vykazuje všechny znaky mužského pohlaví, se cítí být jako žena. Toto není nutně spojeno se sexuální orientací, ale především se sociálním vnímání společnosti. Takový muž si přeje být ženou a chce, by ho společnost jako ženu vnímala.[22]

---

[20] FIFKOVÁ, Hana. *Transsexualita a jiné poruchy pohlavní identity*. Vyd. 2. Praha: Grada 2008.s 14, ISBN 978-80-247 1696-1.
[21] Tamtéž s. 41
[22] FAFEJTA, Martin. *Sexualita a sexuální identita: Sociální povaha přirozenosti.* Praha: Portál:2016. s 206, ISBN 978-80-262-1030-6

2.12 Shrnutí kapitoly

V této kapitole byly objasněny pojmy, které budou dále v práci používány. Jedná se především o pojmy definované trestním řádem[23], trestním zákoníkem[24] nebo zákonem o Policii České republiky[25]. Bez jejich znalosti by bylo pochopení následujících kapitol obtížné. Dále se jedná o pojmosloví ohledně pohlaví, jehož znalost je nezbytná pro správné posouzení pohlaví osoby, která má osobní prohlídku provádět, což především u trans lidí nemusí být vždy jednoznačné. Policisté, by se měli orientovat i v těchto poměrně nových pojmech a pokud to okolnosti dovolují, měli by přihlédnout k preferencím dotčené osoby. S tím je spojen výběr osoby policisty, který prohlídku provede. To samozřejmě neplatí u osob, které by chtěly toto zneužít. Jako příklad může sloužit prohlídka u muže, který se účelně bude identifikovat jako žena, jen pro to, aby jej pro jeho vlastní potěšení prohlížela policistka.

[23] Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů
[24] Zákon č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů
[25] Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů

3 PRÁVNÍ ÚPRAVA

Tato kapitola bude věnována zákonným normám různé právní síly, které se dotýkají tématu výkonu osobní prohlídky. Každá osobní prohlídka je zásah do lidských práv, které jsou zakotveny přímo v Ústavě České republiky.[26] Proto je nepřípustné, aby byla prohlídka provedena jinak než ze zákonných důvodů. Důvody osobní prohlídky jsou definovány jak v trestním řádu[27], tak zákoně o Policii České republiky.[28] V neposlední řadě se této oblasti věnují interní akty řízení Policie České republiky.

3.1 LISTINA ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD

Jedná o normu nejvyšší právní síly. Všechny další zákonné a podzákonné normy proto nesmí být v kolizi s jejím zněním. Jak již název napovídá, obsahuje nejelementárnější lidská práva, jejich výčet je obsažen v hlavě druhé listiny základních práv a svobod.

„Čl. 7 Nedotknutelnost osoby

(1) Nedotknutelnost osoby a jejího soukromí je zaručena. Omezena může být jen v případech stanovených zákonem.

(2) Nikdo nesmí být mučen ani podroben krutému, nelidskému nebo ponižujícímu zacházení nebo trestu.“[29]

[26] Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky.
[27] Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů
[28] Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů
[29] Čl. 7 Listiny základních práv a svobod č 2/1993 Sb.

„Čl. 10 Ochrana osobnosti

(1) Každý má právo, aby byla zachována jeho lidská důstojnost, osobní čest, dobrá pověst a chráněno jeho jméno.
(2) Každý má právo na ochranu před neoprávněným zasahováním do soukromého života“[30]

V rámci provádění policejních úkonů, ať už bezpečnostního nebo procesního charakteru, musí být vždy zaručeno, aby nedocházelo k narušování těchto práv bez zákonného opodstatnění. Tato premisa je stěžejní ideou celé práce.

3.2 TRESTNÍ ŘÁD

Zákon ze dne 29. listopadu 1961 o trestním řízení soudním neboli trestní řád. Jeho účelem je úprava postupu orgánu činných v trestním řízení[31]. Oddíl pátý upravuje mimo jiné i postup orgánů činných v trestním řízení při osobní prohlídce. Podle trestního řádu je osobní prohlídka chápána jako procesní úkon[32].

3.2.1 Základní zásady trestního řízení

Trestní právo jako takové je postaveno na základě vůdčích idejí, kterými se orgány činné v trestním řízení řídí. Jedná se o zásady trestního řízení. Jednou ze základních zásad je zásada přiměřenosti a zdrženlivosti. Tato zásada stanovuje, že do práv a svobod osob se musí zasahovat v co nejmenší nutné míře. Z toho plyne, že i při provádění osobní prohlídky, je třeba zasahovat do práv osoby, u které je osobní prohlídka prováděna, jen v takovém rozsahu, který je potřebný k dosažení sledovaného záměru.[33]

[30] Čl. 10 Listiny základních práv a svobod č. 2/1993 Sb.
[31] Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů
[32] NĚMEC, Miroslav. *Kriminalistická taktika pro policisty a studenty Policejní akademie České republiky v Praze*. Praha: Abook, 2017.s 447 ISBN 978-80-906974-0-9,
[33] FENYK, Jaroslav, Dagmar CÍSAŘOVÁ a Tomáš GŘIVNA. *Trestní právo procesní*. 7. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019. ISBN 978-80-7598-306-0, s 96-97

Základní zásady trestního řízení na sebe navzájem navazují a jako celek jsou poté nepostradatelným pomocníkem, a především garantem integrity trestního řádu a v konečném důsledku i trestního řízení[34]. Bez jejich existence by si nebylo možné trestní řízení ani představit.

Trestní řád přesně vymezuje, za jakých okolností lze osobní prohlídku provést. Konkrétně v § 82 odstavci 3 trestního řádu je uvedeno, že osobní prohlídku lze vykonat, je-li důvodné podezření, že má někdo u sebe věc důležitou pro trestní řízení[35].

Může to být věc, která může sloužit pro důkazní účely, je nástrojem trestné činnosti, je výnosem z trestné činnosti, nebo je náhradní hodnotou za věci, jež jsou nástrojem nebo výnosem trestné činnosti.[36] Lidské tělo do značné míry limituje parametry takové věci. Je logické, že osoba u sebe nebude mít věc, jejíž fyzické rozměry přesahují rozměry člověka. Jako typickým příkladem mohou sloužit bankovky, nebo listiny, které lze u těla či oděvu, na který se osobní prohlídka rovněž vztahuje, dobře ukrýt.

Dále podle ust. § 82 odst. 4 trestního řádu, lze vykonat osobní prohlídku u osoby zadržené a u osoby, která byla zatčena nebo, která se bere do vazby též tehdy, je-li důvodné podezření, že u sebe má zbraň nebo jinou věc, již by mohla ohrozit život nebo zdraví vlastní nebo cizí.[37] Taková prohlídka má především bezpečnostní charakter, tzn. že je jejím cílem zajistit bezpečnost prohlížené osoby a osob ostatních.

Jak již bylo zmíněno výše, k provedení osobní prohlídky je vždy třeba mít konkrétní zákonný důvod. Kromě toho je třeba k provedení prohlídky mít i souhlas.

---

[34] ČÁP, Jan a Miroslav PETRÁK.: *K rozhodovací praxi policejního orgánu ve světle (vybraných) základních zásad trestního řízení*, Teória a prax dokazovania vo vyšetrovaní, Bratislava: Akádemia Policajného zboru v Bratislave, 2021,s 59, ISBN 978-80-8054-897-1.
[35] § 82 odst. 3 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů
[36] Tamtéž
[37] § 82 odst. 4 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů

V přípravném řízení je to souhlas státního zástupce, jinak je třeba nařízení předsedy senátu. To neplatí v případech, kdy nelze příkazu nebo souhlasu dosáhnout předem a věc nesnese odkladu. Rovněž v případě, že se jedná o prohlídku osoby přistižené při činu, nebo na kterou byl vydán příkaz k zatčení.

Dalším případem, kdy není třeba předchozího příkazu předsedy senátu nebo v přípravném řízení státního zástupce, je u osoby zadržené nebo zatčené, je-li důvodné podezření, že má osoba u sebe zbraň nebo jinou věc, jíž by mohla ohrozit život nebo zdraví své či jiné osoby.[38]

Je nezbytné, aby osobní prohlídku prováděla osoba stejného pohlaví. Jedná se o zcela zřejmý a obligatorní požadavek. Bez něj je provedená prohlídka nejen nezákonná ale i procesně nepoužitelná. V neposlední řadě může dojít k psychické újmě prohlížené osoby.

3.2.2 Předchozí výslech

Ještě před započetím osobní prohlídky je nezbytné provést předchozí výslech osoby, u které má být osobní prohlídka vykonána. Jeho cílem je zjistit, zda má tato osoba u sebe věc důležitou pro trestní řízení a je ochotna ji dobrovolně vydat. Od předchozího výslechu lze upustit pouze v případech, kdy věc nesnese odkladu a výslech nelze provést okamžitě.[39] Úspěšný přechozí výslech může vést k nalezení věci důležité pro trestní řízení a poté je prohlídka nejen bezpředmětná ale i nezákonná. Lze konstatovat, že dobrý předchozí výslech je nejen zárukou zákonnosti ale i nástrojem co do efektivnosti policejní činnosti a šetření institutu zásahu do tělesné integrity člověka, což je vždy žádoucí.

Osoba má povinnost osobní prohlídku strpět. Pokud by kladla odpor, a i přes opakované výzvy by provedení prohlídky neumožnila, má policejní orgán

[38] § 83 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů
[39] § 84 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů

právo její odpor překonat.[40] Nelze ovšem provést osobní prohlídku za použití násilí, při které by docházelo k prohledávání tělesných útrob. K takové prohlídce je vždy lepší přizvat lékaře, který je poté garantem správného provedení osobní prohlídky.

3.2.3 Prohlídka těla

Ohledání těla podle ust. § 114 trestního řádu[41] je odlišným úkonem oproti o osobní prohlídce.

„*Prohlídce těla je povinen se podrobit každý, je-li nezbytně třeba zjistit, zda jsou na jeho těle stopy nebo následky trestného činu. Není-li prohlídka prováděna lékařem, může jí provést jen osoba téhož pohlaví.“*[42]

Cílem tedy na rozdíl od osobní prohlídky není nalezení věci důležité pro trestní řízení, ale nalézt stopy na těle osoby. Přičemž nezáleží, v jakém procesním postavení je dotčená osoba, ale na skutečnosti, že se na jejím těle nachází kriminalistické stopy. Například to mohou být stopy daktyloskopické. Typickým příkladem jsou stopy po násilí, např. hematomy, na těle oběti.

Dotčená osoba je povinna takový úkon strpět. A v případě, že se nejedná o odběr krve nebo obdobný zásah do tělesné integrity, může policejní orgán odpor podezřelé osoby překonat. Tomuto ovšem musí předcházet marná výzva policejního orgánu. K takovému překonání odporu je třeba souhlas státního zástupce. V případě takového překonání odporu, by tento měl být adekvátní ke způsobu odporu. V případě, že jedná o zásah do tělesné integrity a osoba se úkonu nepodrobí, může být osobě uložena pořádková pokuta. O tomto musí být osoba náležitě poučena.

---

[40] § 85a Zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů

[41] § 114 zákona č. .141/1961 Sb, o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů

[42] § 114 zákona č. .141/1961 Sb, o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů

Zejména u prohlídky těla je na místě požadavek, aby ji prováděla osoba stejného pohlaví. Je vhodné aplikovat stejná doporučení jako u provedení osobní prohlídky. Také je třeba zvážit nakolik je třeba dokumentovat obnažené tělo. Jako příklad může sloužit řezné zranění na předloktí poškozené. Pokud ostatní zjištěné okolnosti nenasvědčují přítomnost jiného zranění, je nepřípustné osobu nutit k odhalování zbytku těla. Toto by jen přispívalo k sekundární viktimizaci osoby.

3.2.4 Prohlídka a pitva mrtvoly a její exhumace

Pro úplnost je třeba uvést i toto oprávnění, byť se nejedná o osobní prohlídku jako takovou. Je nepřípustné, aby se pro ohlední těla mrtvoly využilo jiné oprávnění policejního orgánu. Je třeba zmínit, že v přípravném řízení může nařídit exhumaci mrtvoly pouze státní zástupce. [43]

„*Vznikne-li podezření, že smrt člověka byla způsobena trestným činem, musí být mrtvola prohlédnuta a pitvána. Pohřbít mrtvolu lze v takových případech jen se souhlasem státního zástupce. O tom rozhodne státní zástupce s největším urychlením.“*[44]

3.3 ZÁKON O POLICII ČESKÉ REPUBLIKY

Zákon o Policii České republiky neboli zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, mimo jiné upravuje oprávnění policie a jejich příslušníku jakožto členů bezpečnostního sboru v rozličných situacích. Oprávnění policistů mají velký tematický rozsah a nezřídka zasahují i do základních práv osob. V následující kapitole budou vymezena oprávnění příslušníků Policie České republiky v souvislosti s problematikou vykonání osobní prohlídky. Osobní prohlídka podle trestního řádu je chápána spíše jako procesní úkon, kdežto osobní prohlídka podle zákona o Policie České republiky je chápana jako bezpečností úkon s preventivním charakterem ve smyslu zajištění ochrany života a zdraví osob obecně.

[43] JELÍNEK, Jiří a kol.: *Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou*. 8. aktualizované vydání podle stavu k 13. 3. 2020. Praha: Leges, 2020. s. 841, ISBN 978-80-7502-395-7
[44] § 115 odst. 1 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů

3.3.1 Přiměřenost postupu

Kromě vymezení samotných oprávnění Zákon o Policii České republiky obsahuje i zásady, kterými jsou povinni příslušníci se řídit. Přiměřenost postupu je jedním ze zásadních principů fungování Policie České republiky obecně. S ohledem na možnost působit do osobních práv člověka musí policista dbát, aby v důsledku jeho postupu nevznikla nikomu bezdůvodná újma. Rovněž nesmí dojít v důsledku jeho rozhodnutí úkon neprovést k něčí bezdůvodné újmě. V neposlední řadě musí jednat tak, aby zásah, do práv dotčených osob byl co možná nejmenší.[45]

3.3.2 Prohlídka osoby před umístěním do policejní cely

Policista může ze zákonných důvodů omezit osobní svobodu osoby a umístit ji do policejní cely. Může se jednat o osobu zajištěnou, zadrženou, zatčenou, dodávanou do výkonu trestu odnětí svobody, zabezpečovací detence, ochranného léčení nebo ochranné výchovy, dále převzatou policistou k provedení procesních úkonů z vazby, výkonu trestu odnětí svobody, zabezpečovací detence, ochranného léčení nebo ochranné výchovy či osobu předvedenou.[46]

Umístění osoby do policejní cely je jedním z možných způsobů, jak zabránit osobě, která byla omezena na osobní svobodě, aby nepoškozovala sebe, nenapadla další osoby a nepoškozovala cizí majetek.

V případě, že se policista rozhodne, že nepostačí, nebo není z nějakého důvodu vhodné, přímé střežení takové osoby určeným policistou, využije svého oprávnění podle výše jmenovaného zákona a osobu umístí do policejní cely.

Tento způsob zamezení útěku osoby omezené na osobní svobodě je spojen s oprávněním policisty, který osobu umisťuje do policejní cely. Tímto oprávněním lze považovat právě prohlídku osoby před umístěním do policejní cely, jenž zákon definuje takto:

---

[45] ŠTEINBACH, Miroslav, René Šlesinger, Miroslav Zimmermann, Milan Bílek, Kateřina Hlaváčová. *Zákon o Policii České republiky: komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2019. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). s 14. ISBN 978-80-7598-193-6

[46] § 28 zákona č.273/2008. Sb., o Policii České republik, ve znění pozdějších předpisů

„Před umístěním do cely je policista oprávněn přesvědčit se, zda tato osoba u sebe nemá zbraň nebo jinou věc, způsobilou ohrozit život anebo zdraví a takovou věc odebrat. Za tímto účelem je oprávněn provést prohlídku osoby, je-li věcí podle věty první zdravotní pomůcka, jejíž odnětí způsobuje psychickou nebo fyzickou újmu, musí být pro odebrání zvláštní důvod "[47]

Jak již bylo uvedeno v předcházejících kapitolách, jedná se o zásah do nedotknutelnosti osoby, která je ukotvena v čl. 7 Listiny základních práv a svobod. Tudíž je nezbytný zákonný důvod k jejímu provedení. Pokud takový důvod policista má, což v případě umísťování do policejní cely vždy má, je osoba povinná prohlídku strpět.

Odpor osoby, která i přes zákonný důvod toto odmítá, může být policistou překonán. K takovému překonání jsou využívány donucovací prostředky podle ust. § 52 zákona č. 273/ 2008 Sb., o Policii České republiky

Samozřejmě i zde policista, který byť zákonně, donucovací prostředky využívá, musí dbát na přiměřenou volbu donucovacích prostředků. Měl by vhodně zvolit prostředek, kterým zbytečně nezasahuje do práv osoby, proti níž zakročuje.[48]

[47] § 29 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů
[48] ŠTEINBACH, Miroslav, René Šlesinger, Miroslav Zimmermann, Milan Bílek, Kateřina Hlaváčová. *Zákon o Policii České republiky: komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2019. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). s 29. ISBN 978-80-7598-193-6

3.3.3 Vydání a odebrání zbraně a prohlídka osoby

„*Policista je oprávněn provést prohlídku osoby a odebrat jí zbraň, pokud osobní svoboda osoby má být omezena, proti ní směřuje zákrok, nebo proti ní směřuje jiný úkon, hrozí nebezpečí, že osoba bude klást odpor, a je podezření, že má u sebe zbraň*“.[49]

Každý policista disponuje oprávněním k vydání pokynu za účelem dosažení sledovaného cíle. K tomuto oprávnění se zároveň pojí povinnost osob, kterým byl takový pokyn nebo výzva dána, uposlechnout tohoto pokynu nebo výzvy, a to bez zbytečného odkladu. Aby toto oprávnění mohlo být efektivně vymahatelné, může policista v případě neuposlechnutí výzvy nebo pokynu překonat i odpor osoby.[50]

3.3.4 Druhy osobních prohlídek

Zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky definuje prohlídku osoby:

„Kde se v tomto zákoně mluví o prohlídce osoby, rozumí se tím prohlídka fyzické osoby prováděná osobou stejného pohlaví, a to včetně prohlídky oděvních svršků osoby a věcí, které má tato osoba u sebe v době prohlídky

1. s využitím přímých fyzických kontaktů, nebo
2. je-li to nezbytné, přímým pozorováním odhaleného těla této osoby, při kterém je policista oprávněn vyzvat osobu k provedení pohybu sloužícího k odhalení zbraně nebo jiné věci způsobilé ohrozit život nebo zdraví“[51]

Toto členění je velmi obecné, v policejní praxi se využívá vícero způsobů provedení osobní prohlídky. Jim bude věnována pozornost v rámci popisu detailní prohlídky.

[49] § 35, odst. 2 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů
[50] § 114 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů
[51] § 111 písm. c) zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů

Zde je potřeba poukázat na komplikovanost prováděného úkonu. Autor se neztotožňuje s názorem Miroslava Šteinbacha, spoluautora komentářů k *Zákonu o Policii České republiky*[52], kde zmiňuje tezi, že profese policisty by měla být chápána jako profese lékaře. Takto je myšleno právě v kontextu provádění osobních prohlídek, z čehož vyplývá, že by nemusela osobní prohlídku vykonávat osoba stejného pohlaví. Podle autora nelze profesi lékaře a policisty v tomto smyslu srovnávat. Lékaři u svých pacientů logicky nabývají důvěru právě skrze jejich fundovanost, která přirozeně vzniká spojením medicínské znalosti lidského těla obecně a zdravotním stavem konkrétního případu. Lékař je kvalifikovaný ke stanovení diagnózy a postupu léčby, což je samotná podstata toho, proč lékaře v roli pacienta navštěvujeme. Klíčovou roli zde pak hraje právě svěřená důvěra, s níž lékaře nejenom vyhledáváme, ale s jakou se před ním případně také obnažujeme a svěřujeme do jeho rukou, v mnoha případech doslova. Už ze samotné podstaty role policisty a jednotlivých situací, kdy je nutné osobní prohlídku vykonávat, je více než patrné, že v otázce svěření důvěry při tělesném kontaktu nemá šanci vedle lékaře obstát. Proto je autorem chápání policisty v rámci osobních prohlídek ve světle lékaře mylné a považuje jasné rozlišování pohlaví a genderových otázek s tím spojených jako klíčový nástroj ke změkčení vzniklé situace. Autor samozřejmě zohledňuje často obtížnou proveditelnost osobní prohlídky osobou stejného pohlaví, zejména z kapacitních důvodů některých oddělení. I přes veškeré ohledy na tuto skutečnost však doporučuje, aby osobní prohlídku vždy prováděla osoba stejného pohlaví, tak jak stanovuje i sám zákon. Tímto samozřejmě autor nezpochybňuje legitimnost provedené prohlídky osobou opačného pohlaví, pouze se snaží zdůraznit, že by k tomu mělo docházet pouze v krajních případech.

[52] ŠTEINBACH, Miroslav, René Šlesinger, Miroslav Zimmermann, Milan Bílek, Kateřina Hlaváčová. *Zákon o Policii České republiky: komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2019. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7598-193-6.

3.4 INTERNÍ AKTY ŘÍZENÍ

Předešlé kapitoly se věnovaly problematice osobní prohlídky ve smyslu zákonnosti v souladu s Trestním řádem a Zákonem o Policii České republiky. Policejní praxe ovšem v minulosti přinesla i situace, ze kterých vyvstaly otázky, na které nebyla ve výše zmiňovaných zákonech nalezena vždy jasná odpověď. Rovněž bylo potřeba reflektovat události, na základě kterých si osoba dotčená osobní prohlídkou na postup policejních orgánů stěžovala. I z těchto důvodů vznikly interní akty řízení, jež na tyto otázky daly odpověď, o které se policisté při provádění osobních prohlídek mohou opřít a čerpat z nich. Jedná se o jisté usměrnění jejich činnosti.

3.4.1 Stanovisko k přítomnosti nezúčastněné osoby při osobní prohlídce a k postupům dle Zákona o Policii a trestního řádu.

I v případě, že je osoba zadržena nebo zatčena podle trestního řádu, je možné u ní provést osobní prohlídku podle ust. § 35 zákona č. 273/2008 O Policii České republiky. Je to dáno skutečností, že taková prohlídka nemá procesní charakter, ale bezpečností charakter, kdy je třeba zjistit, zda u sebe nemá osoba zbraň. Proto je na místě využití takového oprávnění pro provedení osobní prohlídky osoby.[53]

Jedná se o poměrně častý případ, kdy je osoba omezena na osobní svobodě pro svoje protiprávní jednání. Je nezbytné se přesvědčit, zda u sebe nemá zbraň. V takovém případě může policista využít své oprávnění dle zákona č. 273/2008 o Policii České republiky, a přitom není v kolizi s trestním řízením, které se vede proti této osobě.

[53] Stanovisko Odboru bezpečností politiky č.j. MV- 26046-2/OBP-2018 ze dne 28. 2. 2018, k přítomnosti nezúčastněné osoby při osobní prohlídce a k postupům dle zákona o policii a trestního řádu

3.4.2 Závazný pokyn policejního prezidenta č. 159/2009, o eskortách, střežení osob a o policejních celách

Tímto pokynem policejního prezidenta je upraven postup při provádění eskort osob s uvedením zásad při jejich provádění. Je zde definována povinnost policisty provést osobní prohlídku eskortované osoby s odkazem na oprávnění odebrání zbraně dle ust. § 35 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky.

Tento pokyn přesně definuje, co se rozumí pod pojmem cela. Může to být cela vícehodinová, cela určená pro krátkodobé umístění a mobilní cela pro krátkodobé umístění osoby omezené na osobní svobodě.[54]

3.4.3 Pokyn policejního prezidenta č. 103/2013

Pokyn policejního prezidenta č. 103/2013 ze dne 28. května 2013 o plnění některých úkolů policejních orgánů Policie České republiky v trestním řízení je jednak koncipován jako výklad pojmů vzpjatých k trestnímu řízen a zároveň stanovuje úkoly konkrétním policejním orgánům. Rovněž upravuje vztahy ke státním zástupcům.

Pokud policejní orgán provede osobní prohlídku bez předchozího souhlasu státního zástupce, musí uvést zdůvodnění do úředního záznamu tak, aby bylo zřejmé, proč předchozího souhlasu státního zástupce nešlo dosáhnout předem.[55]

Tento pokyn je bohatý na cenné informace a autor doporučuje každému policistovi, který trestní řízení vede, aby se s jeho obsahem nejen seznámil, ale aktivně jej aplikoval.[56]

---

[54] Závazný pokyn policejního prezidenta č. 159/2009 ze dne 2. prosince 2009 o eskortách, střežení osob a o policejních celách.

[55] Pokyn policejního prezidenta č. 103/2013 ze dne 28. května 2013 o plnění některých úkolů policejních orgánů Policie České republiky v trestním řízení.

3.5 Shrnutí kapitoly

Tato kapitola byla věnována zákonné úpravě, která se problematiky osobní prohlídky dotýká. Znalost zákonů a zákonných limitů je nezbytná pro legitimitu provedených úkonů, přičemž zákonnost je elementárním požadavkem nejen na kriminalistické metody ale i každý provedený úkon a zákrok.

4 CÍL OSOBNÍ PROHLÍDKY

V předešlých kapitolách byly vymezeny zákonné důvody pro provedení osobní prohlídky. Nyní je čas na objasnění otázky, co je vlastně cílem osobní prohlídky? Cíle se budou lišit podle druhu prohlídky a jejího účelu. V rámci šetření, prověřování a vyšetřování policie zjišťuje skutkový stav věci. K objasnění skutečností, nebo dílčích otázek v dané věci, je třeba častokrát zjistit, zda osoba nemá u sebe věc důležitou pro trestní řízení. V tomto případě bude cílem osobní prohlídky nalezení této věci, která může v dalším trestním řízení sloužit jako procesně upotřebitelný důkaz, nebo může sloužit jako pojítko k dalšímu postupu prověřování. Takovou věcí může být například listina ukrytá přímo v lidském těle, respektive v jeho útrobách. V tomto případě se bude jednat o prohlídku kriminalisticko-taktického charakteru.

V případě, že je třeba omezit osobní svobodu osoby, ať už dle zákona o policii České republiky nebo trestním řádu, je osobní prohlídka osoby omezované na svobodě nezbytná pro ochranu osob, které proti ní zakročují, ale i pro ochranu zdraví a života osoby omezované na osobní svobodě. V tomto případě se jedná o osobní prohlídku bezpečnostního charakteru. Jako příklad může být osoba zadržená podle ust. § 76 odst. 1 trestního řádu a je umisťována do policejní cely. Před samotným umístěním je zapotřebí, aby se policista přesvědčil o tom, že osoba nemá u sebe zbraň. Samotným provedením osobní prohlídky se budou věnovat následující kapitoly.

5 PŘÍPRAVA OSOBNÍ PROHLÍDKY

Příprava osobní prohlídky je nedílnou součástí k dosažení cíle prohlídky a značně ovlivňuje její úspěšnost. Bez předem rozvrhnutého postupu jednotlivých úkonů a kroků nelze efektivně a zákonně dosáhnout cíle prohlídky. Především je zapotřebí dokonale znát zákonná oprávnění k provedení osobní prohlídky. Tato oprávnění byla vymezena v kapitole č. 2. Základní premisou je skutečnost, že osobní prohlídka je přípustný zásah do ústavně zaručené nedotknutelnosti osoby, pouze však v případě zákonných důvodů.[57]

5.1 Shromáždění informací

Prvním krokem přípravy bude koncentrace všech dostupných informací, které jsou rozhodné pro provedení osobní prohlídky. Tyto informace jsou poté podrobeny analýze s jednoznačným konstatováním, zda je osobní prohlídka na místě a sledovaného cíle nelze dosáhnout jinak. Informace mohou pocházet z vlastních poznatků policejního orgánu ale i z oznámení osob.[58] Dále sem patří informace, které si předávají policisté při převzetí osoby omezené na osobní svobodě. Taková informace je cenná i pro zvolení způsobu provedení osobní prohlídky před umístěním do policejní cely. Policista, který osobní prohlídku provádí, musí znát všechny dostupné informace k této osobě tak, aby naplnil účel sledovaný prohlídkou, a rovněž aby byla zajištěna bezpečnost jeho i osoby prohlížené. Jako příklad může sloužit osoba, která trpí nakažlivou nemocí. Takovou informaci si musí policisté předávat pro zajištění jejich bezpečnosti.

5.2 Obstarání příkazu k osobní prohlídce

Pokud policejní orgán dospěl k závěru, že je osobní prohlídka nezbytná a nastřádal všechny potřebné informace k jejímu provedení, přichází na řadu obstarání příkazu k osobní prohlídce. Zde je třeba si uvědomit o jakou prohlídku

[57] JELÍNEK, Jiří a kol.: *Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou*. 8. aktualizované vydání podle stavu k 13. 3. 2020. Praha: Leges, 2020. s. 767, ISBN 978-80-7502-395-7
[58] NĚMEC, Miroslav. *Kriminalistická taktika pro policisty a studenty Policejní akademie České republiky v Praze*. Praha: Abook, 2017. s. 452. ISBN 978-80-906974-0-9

se bude jednat. V případě, že se bude jednat o prohlídku osoby bezpečnostního charakteru, tedy prohlídku, která má za účel přesvědčit se, zda má u sebe osoba, zbraň, půjde o prohlídku podle zákona o Policii České republiky dle ustanovení § 35, odstavce 2. V tomto případě není potřeba předchozího souhlasu.[59]

Odlišná situace nastane v případě, že se bude jednat o osobní prohlídku, která bude mít procesní charakter. Zde se bude jednat o prohlídku prováděnou podle trestního řádu. Taková se provádí v případě, když je důvodné podezření, že osoba má u sebe věc důležitou pro trestní řízení[60]. Pro tyto účely prohlídky je naopak předchozího souhlasu třeba.

„*Nařídit osobní prohlídku je oprávněn předseda senátu a v přípravném řízení státní zástupce nebo s jeho souhlasem policejní orgán.*“[61]

Ne vždy lze souhlasu k provedení osobní prohlídky dosáhnout předem a pokud věc nesnese odkladu, lze prohlídku provést i v tomto případě. Stejně tak není třeba předchozího souhlasu, pokud jde o osobu přistiženou při činu, nebo osobu, na kterou byl vydán příkaz k zatčení. Dalším případem, kdy není třeba předchozího souhlasu je situace, při níž je podezření, že osoba omezená na svobodě podle ust. trestního řádu by u sebe mohla mít zbraň nebo jinou věc, jež by mohla ohrozit život nebo zdraví vlastní či cizí.[62]

[59] ŠTEINBACH, Miroslav, René Šlesinger, Miroslav Zimmermann, Milan Bílek, Kateřina Hlavášová. *Zákon o Policii České republiky: komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2019. Komentáře (Wolters Kluwer ČR), s. 64-65, ISBN 978-80-7598-193-6

[60] § 82 odst. 3 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů.

[61] § 83b odst. 1 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů

[62] § 82 odst. 4 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů

5.3 Stanovení účastníků prohlídky

Nedílnou součástí přípravy k prohlídce je stanovení účastníků prohlídky. Osobní prohlídku podle trestního řádu vždy provádí osoba stejného pohlaví.[63] Další osobou, která osobní prohlídce musí být přítomna, je nezúčastněná osoba. Její přítomnost je velmi důležitá pro zachování nestrannosti při posuzování případné stížnosti osoby, u které je osobní prohlídka prováděna. Dále je třeba zmínit, že roli nezúčastněné osoby nemůže zastávat osoba policisty, který vystupuje v pozici policejního orgánu. V tom případě by byla absentována funkce výše uvedeného požadavku na nestrannost.[64] U případů, kdy se věc nachází v dutinách lidského těla je nezbytné přizvat k prohlídce lékaře. Z taktického hlediska je třeba, aby prohlídku prováděli dva policisté stejného pohlaví jako prohlížená osoba. Ještě před započetím samotné prohlídky je nezbytné mít stanoveny její účastníky, kteří jsou patřičně informováni o své roli při prohlídce. Nezúčastněné osobě se poskytnou jen nezbytné informace k prohlídce. O samotném trestním řízením se jí informace nepodávají.

5.4 Zajištění technických prostředků

Příprava prohlídek v obecném smyslu zahrnuje i výběr vhodných technických prostředků. V případě osobní prohlídky se bude jednat především o fotografické přístroje k zadokumentování nalezených věcí a kamerové zařízení pro objektivnost provedení prohlídky. Patří sem například i detektor kovů, který se využije při zjištění, zda má osoba v tělních dutinách kovové předměty. Na základě tohoto zjištění se může přizvat i lékař, aby nalezenou věc zajistil. [65] Sporným tématem může být pořizování kamerového záznamu. Opět je nejprve nutné rozlišit o jakou prohlídku se jedná. V případě bezpečnostních prohlídek se dokonce vyžaduje, aby v místnosti, kde se prohlídka koná, nebyl instalován

[63] § 83b odst. 3 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů.
[64] Aktualizované stanovisko k přítomnosti nezúčastněné osoby při osobní prohlídce a postupům dle zákona o policii a dle trestního řádu Odboru bezpečností politiky ze dne 20.4. 2018
[65] NĚMEC, Miroslav. *Kriminalistická taktika pro policisty a studenty Policejní akademie České republiky v Praze*. Praha: Abook, 2017. s. 455. ISBN 978-80-906974-0-9.

kamerový systém. U prohlídek procesního charakteru je situace odlišná. Do dokumentace průběhu prohlídky je kamerový záznam přínosný, z pohledu možnosti zachycení obnaženého těla osoby je však takový záznam nežádoucí. Autor se přiklání k názoru, že kamerový záznam by u osobních prohlídek neměl být pořizován.

5.5 Stanovení času prohlídky

Z hlediska momentu překvapení může vhodně zvolená doba provedení prohlídky přispět k její efektivnosti.[66] V policejní praxi se nejčastěji prohlídky provádějí brzy ráno z důvodu předpokladu, že dotčená osoba bude zastižena v místě jejího bydliště ještě před odchodem do zaměstnání. Toto doporučení se týká především domovní prohlídky. Osobní prohlídka je specifičtějším úkonem. Pro její plánování je nutné zohlednit předpoklad, kdy bude mít osoba věc důležitou pro trestní řízení u sebe. Může být prováděna společně s domovní prohlídkou, rovněž i bezprostředně po spáchání trestné činnosti, kdy má osoba věc důležitou pro trestní řízení ještě stále u sebe. V druhém zmíněném případu je předem stanovený čas provedení prohlídky z podstaty vyloučen.

5.6 Shrnutí kapitoly

V této kapitole byly objasněny náležitosti týkající se přípravy osobní prohlídky. Závěrem lze říci, že bez řádné přípravy by nebylo možné dosáhnout sledovaného cíle prohlídky. I v případě nečekaných okolností může důsledná příprava prohlídky napomoci s odstraněním těchto komplikací a především má preventivní charakter.

[66] KONRÁD, Zdeněk, Viktor PORADA, Jiří STRAUS a Jaroslav SUCHÁNEK. *Kriminalistika: kriminalistická taktika a metodiky vyšetřování*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2015. s.133, ISBN 978-80-7380-547-0

6 METODIKA PRŮBĚHU OSOBNÍ PROHLÍDKY

V následující kapitole budou popsány jednotlivé fáze osobní prohlídky a rovněž bude popsán i její samotný průběh s uvedením doporučení jejího provedení, a to jak z hlediska taktického, tak i bezpečnostního.

Nejprve je třeba rozlišovat osobní prohlídku provedenou k zajištění bezpečnosti od osobní prohlídky, která má procesní kriminalisticko-taktický význam.

V prvním případě se bude jednat o všechny osobní prohlídky provedené podle zákona o Policii České republiky, tzn. prohlídka osoby před umístěním do cely[67], prohlídka osoby v rámci omezení osobní svobody.[68]

Osobní prohlídku bezpečnostního charakteru lze provést ale i podle trestního řádu. Oprávnění podle ust. § 82 odst. 4 umožňuje provedení osobní prohlídky i v případě, kdy je dáno podezření, že osoba, která je zadržená, zatčená, nebo která se bere do vazby, má u sebe zbraň nebo jinou věc, již by mohla ohrozit život a zdraví vlastní nebo cizí.[69]

Zdánlivě jsou tedy oprávnění podle §35 zákona o Policii České republiky a podle ust. § 82 odst. 4 trestního řádu stejná. Rozdíl je v tom, že podle zákona o policii je oprávněn k provedení osobní prohlídky policista, kdežto podle trestního řádu oprávnění náleží policejnímu orgánu, což je širší pojem, jak již bylo vysvětleno v 1. kapitole. Podstata tkví v tom, že ne vždy osobní prohlídku provádí přímo policista. Může ji provádět například také orgán Bezpečnostní informační služby nebo Úřad pro zahraniční styky a informace. Tyto orgány nedisponují oprávněním plynoucím ze zákona o policii, z tohoto důvodu jim zákonodárce

[67] § 29 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů
[68] § 35 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů
[69] § 82 odst. 4 Zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů

umožnil provést osobní prohlídku bezpečnostního charakteru na základě výše popsaného ustanovení podle trestního řádu.[70]

Současní představitelé kriminalistické vědy zpracovali metodiku prohlídky osoby a rozdělili ji do několika fází. Podle Miroslava Němce to jsou:

- bezpečnostní prohlídka
- předběžná prohlídka
- detailní prohlídka[71]

6.1 Bezpečnostní prohlídka

Důvody pro provedení bezpečnostní prohlídky již byly vymezeny v úvodu této kapitoly. Samotná prohlídka probíhá tak, že policista vyzve osobu, aby se postavila čelem ke zdi nebo k jiné pevné překážce. Poté se osoba mírně rozkročí a vztyčí natažené paže. V ideálním případě se prohlídky účastní dva policisté s tím, že jeden provádí samotnou prohlídku a druhý jej a prohlíženou osobu sleduje ze vzdálenosti asi 2-3 m a zajišťuje tak bezpečnost druhého policisty. Policista provádí prohlídku směrem od hlavy dolů, kdy za pomocí dotyků přes oblečení prohmatává místa, kde by mohla být ukryta zbraň. Zvýšenou pozornost poté věnuje bohatším účesům, které by zbraň či jiný hledaný předmět pojmuly. Stejně tak se věnuje i kapsám a oblečení. Rovněž je třeba zaměřit se na prostor lopatek, podpaží, oblast kolem pasu a rozkroku.[72] Zde je nutné zdůraznit, že je nepřípustné, aby byla prohlídka prováděna přímým dotekem pohlavních orgánů bez oblečení.

[70] Stanovisko Odboru bezpečností politiky č.j. MV- 26046-2/OBP-2018 ze dne 28. 2. 2018, k přítomnosti nezúčastněné osoby při osobní prohlídce a k postupům dle zákona o policii a trestního řádu.
[71] NĚMEC, Miroslav. *Kriminalistická taktika pro policisty a studenty Policejní akademie České republiky v Praze*. Praha: Abook, 2017. s. 464. ISBN 978-80-906974-0-9.
[72] Tamtéž s. 464

6.2 Předběžná prohlídka

Pokud předběžné prohlídce předcházela bezpečností prohlídka, nemělo by se při předběžné prohlídce stát, že bude nalezena zbraň jakéhokoli charakteru. Předběžnou prohlídku lze chápat již jako procesní úkon s cílem nalézt věc důležitou pro trestní řízení. Pro procesní upotřebitelnost je nezbytné, aby byly dodrženy zákonné postupy. Především je nutné provést předchozí výslech osoby, včetně vyzvání k vydání věci důležité pro trestní řízení. Pokud byla věc vydána na základě výzvy, osobní prohlídky již není třeba.[73] Před započetím prohlídky musí být osoba rovněž náležitě poučena o jejich právech a povinnostech. Musí být seznámena s příkazem k osobní prohlídce, byl-li vydán. Rovněž musí znát své procesní postavení.

Další podmínka pro provedení prohlídky je přítomnost nezúčastněné osoby. O této podmínky lze upustit jen v případě, že by byla ohrožena bezpečnost přítomné osoby.[74]

Předběžná prohlídka je zpravidla prováděná již v budově útvaru policie. Její postup se v zásadě neliší od prohlídky bezpečností a může navazovat na prohlídku bezpečnostní. Je nezbytné ovšem, aby se prohlídky účastnili dva policisté stejného pohlaví jako je osoba prohlížená. Jeden policista opět vykonává prohlídku samotnou a druhý dohlíží nad bezpečností a zajišťuje, aby nebyly věci nalezené při osobní prohlídce zničeny, což by znamenalo zmaření cíle prohlídky. Osoba se na výzvu postaví ke stěně čelem. Dolní končetiny mírně roztáhne a paže směřují vzhůru. Prohlídka je prováděna od hlavy směrem dolů za pomoci prohmatávání přes oděv. Je zapotřebí věnovat se místům, kde by mohla být ukryta věc důležitá pro trestní řízení. Nalezené věci policista odebírá a dává na určené místo mimo dosah prohlížené osoby.[75]

[73] JELÍNEK, Jiří a kol.: *Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou*. 8. aktualizované vydání podle stavu k 13. 3. 2020. Praha: Leges, 2020. s. 771, ISBN 978-80-7502-395-7
[74] Tamtéž s.772
[75] NĚMEC, Miroslav. *Kriminalistická taktika pro policisty a studenty Policejní akademie České republiky v Praze*. Praha: Abook, 2017. s. 465. ISBN 978-80-906974-0-9

6.3 Detailní prohlídka

Po provedení předběžné prohlídky se přistupuje k prohlídce detailní. Detailní prohlídka se provádí na vhodném místě, zpravidla to bývá budova policejního útvaru nebo úřední místnost. Současná kriminalistická věda dělí detailní prohlídku do několika stádií. Podle Miroslava Němce je to prohlídka:

- těla osoby
- oděvu osoby
- zavazadel
- nalezených věcí[76]

Podle Zdeňka Konráda je to prohlídka:

- těla osoby
- oděvu osoby
- zavazadel[77]

Detailní prohlídka je založena na systematickém a důkladném prohledání těla osoby podrobené se osobní prohlídce. Přičemž se osoba postupně vysvléká a jsou prohledávány její části oděvu. Pečlivě se všechny oděvní svršky prohmatávají. Pokud má osoba zdravotní pomůcky, tak i tyto jsou podrobeny detailní prohlídce.[78]

U případů, kde je dáno podezření, že osoba ukrývá věc důležitou pro trestní řízení v tělesných dutinách, je prohlídka provedena za přítomnosti a pomoci lékaře.[79] V kapitole kazuistika bude jeden takový případ, kdy policisté využili pro provedení prohlídky osoby lékaře, zmíněn.

[76] NĚMEC, Miroslav. *Kriminalistická taktika pro policisty a studenty Policejní akademie České republiky v Praze*. Praha: Abook, 2017. s. 465. ISBN 978-80-906974-0-9
[77] KONRÁD, Zdeněk, Viktor PORADA, Jiří STRAUS a Jaroslav SUCHÁNEK. *Kriminalistika: kriminalistická taktika a metodiky vyšetřování*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2015. s.133, ISBN 978-80-7380-547-0
[78] Tamtéž s. 137
[79] NĚMEC, Miroslav. *Kriminalistická taktika pro policisty a studenty Policejní akademie České republiky v Praze*. Praha: Abook, 2017. s. 465. ISBN 978-80-906974-0-9

Policejní praxe přinesla nejen cenné poznatky ale i pochybení při provádění osobních prohlídek, ze kterých je třeba se ponaučit. Kromě obecné metodiky provádění osobní prohlídky vznikly i další doporučení. Zákon o Policii České republiky dělí osobní prohlídku jen na dva typy. V prvním případě se využijí fyzické kontakty. V případě druhé se provádí prohlídka pomocí pozorování odhaleného těla a provedení pohybu. V reálné policejní praxi se uplatňuje vícero druhů osobních prohlídek.

Prohlídka prováděná pozorováním odhaleného těla se provádí hned třemi různými způsoby. Může jít o pozorování těla svlečeného do spodního prádla. Pokud by tento způsob nebyl dostatečný, využije se pozorování odhaleného těla včetně spodního prádla. Nejinvazivnějším způsobem do zásahu do důstojnosti prohlížené osoby je prohlídka, která je provedena pozorováním odhaleného těla s provedením dřepů.[80]

6.3.1 Dřepování

Právě poslední zmíněný způsob je nejinvazivnějším zásahem do lidské důstojnosti. Je třeba k tomuto způsobu mít vždy konkrétní důvod. V žádném případě nelze tento způsob provedení využívat paušálně. V policejní praxi se ustálil postup, kdy se dřepy neprovádí úplně bez oblečení, nýbrž si oděvní svršky pro horní polovinu těla prohlížená osoba nechá na sobě. V praxi to funguje tak, že nejprve si osoba svleče oblečení horní poloviny těla. Toto předloží policistovi, který prohlídku provádí. Tento oblečení důkladně prohlédne a věci nalezené uvnitř oděvu dá stranou a oděv vrátí osobě, která si jej opět obleče. Poté si osoba vysvleče spodní polovinu oděvních svršků kromě spodního prádla. Až policista prohlídne oblečení, osoba si svleče i spodní prádlo, poté je tedy osoba od pasu dolů úplně nahá. V tento moment je policistou vydán pokyn k provedení dřepů. Z anatomicko-mechanického hlediska je dán předpoklad, že tento pohyb způsobí, že předměty, které by mohly být ukryty v tělesných dutinách, samy vypadnou,

[80] Doporučení Odboru vnitřní kontroly Policejního prezidia č. k prohlídce osoby před umístěním do policejní cely Č. j.PPR-33301-20/ČJ-2018-990220-RP, ze dne 10. 9. 2019

nebo budou okem patrné. Zde je nutné zdůraznit, že je nepřípustné, aby byly pohlavní orgány prohlížené osoby vystaveny dotykům holýma rukama.[81]

Neopomenutelnou proměnnou je počet prováděných dřepů. Sám autor se setkal při své policejní praxi s různým počtem prováděných dřepů. Nejběžněji se provádí 3 dřepy. To by měl být dostatečný počet k tomu, aby se projevil sledovaný účinek. V praxi ale není výjimečné, kdy je osoba nucena provádět i 5 dřepů. Sám autor se přiklání k tomu, aby byl počet dřepů spíše menší než větší. Pokud je dán důvodný předpoklad, že osoba skutečně skrývá něco v tělesných dutinách je rozhodně efektivnější a v konečném důsledku i důstojnější, aby takovou prohlídku provedl lékař, než aby osoba byla nucena dělat vícero dřepů.

Autor chce podotknout, že problematika provádění dřepů je bedlivě sledována i veřejností. Jako příklad může sloužit aktivita ombudsmanky Anny Šabatové, která se problematikou zacházením osob umísťovaných do policejních cel zabývá. Na základě jejich kontrol na 14 Obvodních odděleních Policie České republiky došla k závěru, že není přípustné, aby osoby vysvlečené donaha prováděly dřepy. K tomuto by mělo docházet jen v odůvodněných případech.[82]

S tímto jejím názorem lze jen souhlasit. Dle autorova zjištění k tomuto zacházení taxativně nedochází, ale i přesto je na místě mít na paměti, že k takovému zacházení nesmí docházet.

6.4 Shrnutí kapitoly

V kapitole jsou vysvětleny jednotlivé typy osobních prohlídek a nastíněny postupy, které jsou ověřeny kriminalistickou praxí. Autor chce zdůraznit, že nelze

[81] Rozsudek Evropského soudu pro lidská práva: *Valašinas proti Litvě* ze dne 24. 7. 2001, sp. 44558/98 [online] [cit. 26. 2. 2023] Dostupné z: http://eslp.justice.cz/justice/judikatura_eslp.nsf/0/71E5AFFC5EA7A8A3C12581EE00538C8F/$file/Valašinas%20proti%20Litvě_rozsudek.pdf?open&

[82] *Ponižující osobní prohlídky, lůžko bez matrace. Ombudsmanka kritizuje zacházení se zadrženými* [online]. Brno 2017, [cit. 26. 2. 2023] dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/ponizujici-osobni-prohlidky-odebirani-bryli-ombudsmanka-zjistila-nedostatky-v_1708291221_pj

způsob provedení osobní prohlídky paušalizovat. Neexistuje žádný dokonalý vzorec pro provedení osobní prohlídky. Každá osobní prohlídka by měla být podrobena testu proporcionality. Tak jako neexistují na světě dva stejní lidé, neexistují ani dva identické případy. Z toho je třeba vycházet a vždy přistupovat ke každé osobní prohlídce individuálně. To ovšem nevylučuje, aby byla metodika vytvořená kriminalistickou vědou aplikována. Ba naopak je třeba se jí držet a vycházet z ní a dále ji přizpůsobit konkrétní situaci. Obecně lze konstatovat, že nejlepší je takový způsob provedení osobní prohlídky, kterým je dosaženo sledovaného cíle za použití co nejméně invazivního zásahu do tělesné integrity prohlížené osoby.

7 ZÁSADY PROVÁDĚNÍ OSOBNÍ PROHLÍDKY

Osobní prohlídka je vedle domovní prohlídky, prohlídky jiných prostor a pozemků, prohlídky dopravních prostředků, prohlídky prostorů a pozemků volně přístupných, jedním z druhů kriminalistických prohlídek. Kriminalistická praxe si vyžádala zpracování základních kriminalistických zásad při jejich provádění za účelem dosažení cíle prohlídky. Jedná se o zásady obecné a společné pro všechny výše zmiňované prohlídky, lze je ale aplikovat i na osobní prohlídky. Kriminalistická věda tedy definovala základní taktické zásady prohlídek jako:[83]

- překvapivost,
- systematičnost,
- důslednost,
- pozorování osoby, u níž se prohlídka koná a ostražitost,
- utajenost[84]

7.1 Překvapivost

Je třeba vycházet z faktu, že cílem prohlídky z kriminalisticko-taktického hlediska je zjistit, zda má osoba u sebe věc důležitou pro trestní řízení. V případě, že by se osoba, u které má být osobní prohlídka provedena o této skutečnosti dozvěděla s předstihem, měla by tato osoba dostatek času, aby takovou věc ukryla na jiné místo a poté by účel prohlídky byl zcela zmařen. Překvapivost tedy z tohoto hlediska tedy hraje důležitou roli.[85] Při troše nadsázky můžeme dojít k závěru, že pokud osobu o plánované osobní prohlídce vyrozumí policejní orgán předem, jen stěží může očekávat, že věc důležitou pro trestní řízení nalezne.

[83] ČÁP, Jan. *Prohlídky – kriminalisticko-taktický pohled*, Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2022, s. 43, ISBN 978-80-7251-545-5.
[84] KONRÁD, Zdeněk, Viktor PORADA, Jiří STRAUS a Jaroslav SUCHÁNEK. *Kriminalistika: kriminalistická taktika a metodiky vyšetřování*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2015. s.132, ISBN 978-80-7380-547-0
[85] NĚMEC, Miroslav. *Kriminalistická taktika pro policisty a studenty Policejní akademie České republiky v Praze*. Praha: Abook, 2017. s. 459. ISBN 978-80-906974-0-9.

7.2 Systematičnost

Zásada systematičnosti je úzce spjatá s přípravou k osobní prohlídce. Již ve fázi přípravy je třeba stanovit jasný postup při prohlídce, tak aby při samotné realizaci prohlídky nedocházelo k chaosu, což je pravý opak systematičnosti.[86] Napomoci k systematičnosti může být vypracovaný plán provedení osobní prohlídky.

7.3 Důslednost

Samotná systematičnost není zárukou prohlídky provedené bez vad. Aby byl cíl prohlídky naplněn, je třeba důslednosti při jejím provádění.[87] To s sebou častokrát nese i prohlídku tělních útrob. Zde zvláště je nutno mít na paměti pravidlo přiměřenosti a dbát důstojnosti osoby, u které je osobní prohlídka prováděna. V kazuistice bude jeden takový specifický případ uveden.

7.4 Pozorování osoby, u níž se prohlídka koná a ostražitost

Tato zásada spočívá v předpokladu, že výkon prohlídky může způsobit právní následky pro prohlíženou osobu. Je tedy třeba osobu takticky sledovat, kdy její nonverbální projevy mohou mnohé naznačit o jejich pohnutkách. Toto pozorování může zamezit například pokusu prohlížené osoby o zničení hledané věci důležité pro trestní řízení.[88] Nedílnou součástí je i ostražitost a opatrnost. Prohlídky jsou často prováděny u osob, u níž je předpoklad, že u sebe mohou mít například injekční jehly a návykové látky. Je více než žádoucí, aby policisté dbali i na svoji bezpečnost.

7.5 Utajenost

Tato zásada se vztahuje jednak na proces přípravy prohlídky, kdy její utajenost je nezbytná pro dosazení cíle sledovaného osobní prohlídkou. Dále se vztahuje

[86] NĚMEC, Miroslav. *Kriminalistická taktika pro policisty a studenty Policejní akademie České republiky v Praze*. Praha: Abook, 2017. s. 459-460. ISBN 978-80-906974-0-9
[87] Tamtéž s 460-461
[88] ČÁP, Jan. *Prohlídky – kriminalisticko-taktický pohled*, Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2022, s. 44, ISBN 978-80-7251-545-5.

na informace zjištěné při provádění samotné prohlídce.[89] Povinnost mlčenlivosti je uložena v § 115 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky.[90]

7.6 Podmínky pro uplatnění kriminalisticko-taktických metod

Osobní prohlídka je jednou z kriminalisticko-taktických metod. Proto se i na ni vztahují základní podmínky pro její uplatnění. Kriminalistická věda stanovila základní podmínky pro aplikaci kriminalisticko-taktických metod. Mezi ty stěžejní se podle Miroslava Němce řadí především:

- zákonnost
- vědecká odůvodněnost
- účelnost
- dostupnost
- etika postupu[91]

Zdeněk Konrád ve svých publikacích používá velmi podobné podmínky:

- zákonnost
- vědecká odůvodněnost
- praktická odůvodněnost
- etika[92]

7.6.1 Zákonnost

Tou nejzákladnější podmínkou pro použití jakékoliv kriminalisticko–taktické metody je zákonnost. V kriminalistické praxi lze užít jen takové metody a postupy, které jsou v souladu se zákonnými normami a se základními zásadami trestního

[89] ČÁP, Jan. *Prohlídky – kriminalisticko-taktický pohled*, Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2022, s. 44, ISBN 978-80-7251-545-5
[90] § 115 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů
[91] NĚMEC, Miroslav. *Kriminalistická taktika pro policisty a studenty Policejní akademie České republiky v Praze*. Praha: Abook, 2017. s. 56-57. ISBN 978-80-906974-0-9
[92] ČÁP, Jan. *Prohlídky – kriminalisticko-taktický pohled*, Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2022, s. 45, ISBN 978-80-7251-545-5.

řízení.[93] Zákonné oprávnění a podmínky aplikace tohoto oprávnění byly vymezeny v kapitole č. 3

7.6.2 Vědecká odůvodněnost

Podmínka vědecké odůvodněnosti spočívá v možnosti opakovaně ji úspěšně provést, tedy ji vědecky ověřit. Dále musí být potvrzená v praxi a měla by být předvídatelná ve výsleších. Vyžaduje se její spolehlivost v poznání pravdy.[94]

7.6.3 Praktická odůvodněnost

Osobní prohlídka, jak již bylo zmíněno, je zásadní zásah do lidských práv. Než se přistoupí k jejímu provedení je nutno nejprve zvážit, zda nebude jiný postup, jako například vydání věci k dosažení účelu postačovat. V rámci efektivnosti a hospodárnosti je třeba uvažovat i v případě provádění osobních prohlídek.[95]

7.6.4 Etika postupu

Splněním výše uvedených podmínek se nestává kriminalisticko-taktická metoda ještě uplatnitelná. Stále zbývá důležitá podmínka, kterou je etika postupu. Základním předpokladem je, že poslání policistů spočívá ve službě veřejnosti, která je založena na úctě a respektu k lidským právům.[96] Je nepřípustné, aby byla například prohlídka prováděná před více policisty, kteří ponižují tuto osobu, nebo se jí vysmívají, natož aby s ní hrubě zacházeli.[97]

---

[93] NĚMEC, Miroslav. *Kriminalistická taktika pro policisty a studenty Policejní akademie České republiky v Praze*. Praha: Abook, 2017. s. 56-57. ISBN 978-80-906974-0-9
[94] ČÁP, Jan. *Prohlídky – kriminalisticko-taktický pohled*, Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2022, s. 46, ISBN 978-80-7251-545-5.
[95] Tamtéž s. 46
[96] Pokyn policejního prezidenta č.154/2011, o profesní etice Policie České republiky
[97] Rozsudek Evropského soudu pro lidská práva: *Iwanczuk proti Polsku* ze dne 15. 11. 2021, číslo stížnosti 25196/94, [online] [cit. 27. 2. 2023] Dostupný z: http://eslp.justice.cz/justice/judikatura_eslp.nsf/0/7B81189D6A939CF2C1258368003A23D5/$file/Iwanczuk%20proti%20Polsku_rozsudek.pdf?open&

Současný autor kriminalistické vědy Zdeněk Konrád staví tuto podmínku do dvou rovin, a to do roviny obecné a roviny specifické.[98]

První jmenovaná podmínka je postavena na nepřípustnosti metody, při níž by mohlo dojít ke snižování důstojnosti nebo vyzrazení intimních stránek života přímo účastníků daného úkonu.

Ve druhém případě je nepřípustné porušení obecně uznávaných etických norem.[99]

7.7 Shrnutí kapitoly

V této kapitole byly uvedeny zásady provádění osobních prohlídek. Jako každá jiná kriminalisticko-taktická metoda má osobní prohlídka své zásady a podmínky pro uplatnění. Lze konstatovat, že jejich znalost je pro praktickou aplikaci této metody zásadní.

[98] KONRÁD, Zdeněk, Viktor PORADA, Jiří STRAUS a Jaroslav SUCHÁNEK. *Kriminalistika: kriminalistická taktika a metodiky vyšetřování*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2015. s.18, ISBN 978-80-7380-547-0
[99] Tamtéž s. 18

8 DOKUMENTACE PROHLÍDKY

Tato kapitola bude věnována způsobu dokumentování osobní prohlídky. Nejprve bude uveden způsob protokolace osobní prohlídky podle trestního řádu a poté bude nastíněn postup dokumentace prohlídky osoby podle zákona č. 273/2008 Sb, o Policii České republiky.

8.1 Dokumentace podle Trestního řádu

Osobní prohlídka v trestním řízení je z kriminalisticko-taktického hlediska využívána pro zjištění, zda má osoba u sebe věc důležitou pro trestní řízení. V případě, že je prohlídkou nalezena taková věc, je třeba, aby byla zajištěna jen na základě zákonných důvodů a byla zajištěna zákonným způsobem a v neposlední řadě musí být i průběh prohlídky řádně zadokumentován.

O provedení osobní prohlídky sepíše policejní orgán protokol o osobní prohlídce. Policie ČR využívá elektronický informační systém ETŘ. Tato zkratka znamená „evidence trestního řízení“. Jedná se o neveřejný systém, který využívá Policie České republiky, mimo jiné za účelem evidence trestního řízení a řízení o přestupcích. Přístup do systému mají i státní zástupci, kteří dozorují jednotlivé trestní řízení.

Protokol o provedení osobní prohlídky musí splňovat všechny požadavky na protokol, jak ukládá ust. § 55 a následujících trestního řádu.[100]

[100] § 55 a násl. zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů

Protokol o provedení osobní prohlídky má stejné členění, jako protokol o ohledání místa činu, má tedy 3 základní části:

- úvodní část
- popisnou část
- závěrečnou část[101]

8.1.1 Úvodní část

V úvodní části jsou obligatorně uvedeny tyto údaje:

- označení policejního orgánu, který prohlídku provádí a číslo jednací pod kterým je prověřování, nebo vyšetřování vedeno
- datum a čas kdy byla osobní prohlídka započata
- pokud byla osobní prohlídka provedena na základě příkazu, uvedení, o jaký příkaz se jednalo
- přesné určení osoby, která byla osobní prohlídce podrobena tak, aby její totožnost nemohla být zaměněna s jinou osobou
- označení jména, příjmení, služební hodnosti a funkce řídícího policisty
- označení jmen, příjmení, služebních hodností a funkcí policistů, kteří osobní prohlídku provádějí
- jméno a příjmení nezúčastněné osoby
- záznam o předání příkazu k osobní prohlídce
- stručný výsledek z předběžné prohlídky, pokud byl předběžný výslech proveden.[102]

[101] KONRÁD, Zdeněk, Viktor PORADA, Jiří STRAUS a Jaroslav SUCHÁNEK. *Kriminalistika: kriminalistická taktika a metodiky vyšetřování*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2015. s.138-139, ISBN 978-80-7380-547-0

[102] NĚMEC, Miroslav. *Kriminalistická taktika pro policisty a studenty Policejní akademie České republiky v Praze*. Praha: Abook, 2017. s. 468-469. ISBN 978-80-906974-0-9

8.1.2 Popisná část

V popisné části je obligatorně uvedeno:

- jak přesně vlastní prohlídka probíhala
- jaké věci byly prohlídkou a kde na těle, nebo v tělních dutinách, nalezeny, včetně jejich popisu a specifikace a způsobu označení
- jaké technické prostředky byly použity

8.1.3 Závěrečná část

V závěrečné části se poté obligatorně uvádí, jak bylo s nalezenými věcmi naloženo, jestli nedošlo při prohlídce ke zranění osoby, u které byla prohlídka prováděna. Pokud byla osobní prohlídka provedena jako neodkladný a neopakovatelný úkon, je zapotřebí tuto skutečnost do protokolu rovněž zaznamenat. Rovněž se zde uvádí vyjádření a případné námitky dotčené osoby. Dále se uvádí čas ukončení osobní prohlídky, a nakonec všichni zúčastnění protokol podepíšou. [103]

Může se stát, že osoba dotčená osobní prohlídkou odmítne protokol podepsat, tuto skutečnost je třeba do protokolu poznamenat včetně důvodu nepodepsání, pokud jej dotčená osoba uvede.

Protokol se poté předá osobě, která se osobní prohlídce podrobila, přičemž protokol zároveň slouží jako potvrzení o odebrání věcí, které byly při osobní prohlídce nalezeny a zajištěny. [104]

8.1.4 Vyhodnocení

Po provedení všech úkonů včetně protokolace je čas pro vyhodnocení provedené prohlídky. Konstatuje se, zda byl cíl prohlídky naplněn či nikoliv. Pokud byl cíl

[103] KONRÁD, Zdeněk, Viktor PORADA, Jiří STRAUS a Jaroslav SUCHÁNEK. *Kriminalistika: kriminalistická taktika a metodiky vyšetřování*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2015. s.139, ISBN 978-80-7380-547-0

[104] NĚMEC, Miroslav. *Kriminalistická taktika pro policisty a studenty Policejní akademie České republiky v Praze*. Praha: Abook, 2017. s. 470. ISBN 978-80-906974-0-9

naplněn, je třeba zjištěné skutečnosti zakomponovat do daného kriminalistického případu, tedy například si říci, jaké nové poznatky provedená prohlídka přinesla a dále podle toto stanovit další postup. Toto se vztahuje především ke kriminalisticko-taktickým prohlídkám. U prohlídek bezpečnostního charakteru je situace jednodušší. Jedná se pouze o konstatování, zda osoba u sebe měla nebo neměla zbraň s tím, že po provedení by osoba vždy u sebe už žádnou zbraň mít neměla. Proto je zaručena bezpečnost její i ostatních osob, což je zároveň cílem takové prohlídky.

8.1.5 Další dokumentační metody

Jak již bylo výše zmíněno, v protokolu se slovně popíšou všechny důležité skutečnosti o osobní prohlídce. Co ale samotný protokol o provedení osobní prohlídky neumožní je vizuální zachycení skutečností, například nalezených věcí. V rámci osobní prohlídky se tedy pořizuje i fotografická dokumentace nalezených věcí. Rovněž je využíván kamerový záznam, který dynamicky zachycuje nalezené věci. Dále vytváří i celkový dokumentační obraz prohlídky, díky kterému lze prohlídku ex post vyhodnotit a zajišťuje objektivitu pro posuzování průběhu prohlídky.[105] Toto platí především u prohlídek za účelem nalezení věci důležité pro trestní řízení. Co se týče bezpečnostních prohlídek, tak je naopak požadavek, aby taková prohlídka byla prováděna na místě, kde není kamerový systém.

8.2 Dokumentace podle Zákona o Policii České republiky

V předešlých kapitolám bylo zmíněno, že prohlídka osoby podle Zákona o Policii České republiky má vždy bezpečnostní charakter, kdy smyslem prohlídky je nalézt zbraň, aby byla zajištěna bezpečnost osoby, proti které je prováděn úkon nebo zákrok.

[105] KONRÁD, Zdeněk, Viktor PORADA, Jiří STRAUS a Jaroslav SUCHÁNEK. *Kriminalistika: kriminalistická taktika a metodiky vyšetřování*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2015. s.139, ISBN 978-80-7380-547-0

Obecně se dokumentace podle Zákona o Policii České republiky provádí formou úředního záznamu. Požadavky na obsah a formu jsou uvedeny v ust. § 109 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky.[106]

Úřední záznam slouží jako prostředek k zachycení podstatných okolností. Těmi jsou místo, čas, důvod, způsob provedení a průběh prohlídky. Úřední záznam zároveň zastává funkci potvrzení o provedeném úkonu a osoba, u níž je osobní prohlídka prováděna, má na tento záznam nárok. Policista jí ho vyhotoví na základě jejího požadavku.[107]

Osoba umisťovaná do policejní cely je podrobena osobní prohlídce, přičemž jí jsou věci, které má u sebe, odebrány a policista sepíše jejich seznam. Kopii tohoto seznamu policista předá osobě. Při propuštění z cely se tyto věci vracejí proti podpisu. Věci uvedené v seznamu musejí být dostatečně přesně a konkrétně popsány. V případě, že osoba odmítne podepsat soupis odebraných věcí, nebo potvrdit svým podpisem jejich navrácení, je třeba, aby toto bylo uvedeno v úředním záznamu ideálně s podpisy více policistů. [108]

8.3 Shrnutí kapitoly

V této kapitole byl objasněn způsob, jakým se provádí dokumentace osobní prohlídky. Nosnou informací je, že každá prohlídka musí být řádně zadokumentována, jen tak lze prohlídku osoby považovat za úspěšně vykonanou a použitelnou pro další řízení.

[106] §109 zákona č. 273/2008 Sb, o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů
[107] ŠTEINBACH, Miroslav, René Šlesinger, Miroslav Zimmermann, Milan Bílek, Kateřina Hlavášová. *Zákon o Policii České republiky: komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2019. Komentáře (Wolters Kluwer ČR), s. 258, ISBN 978-80-7598-193-6
[108] Závazný pokyn policejního prezidenta č. 159/2009, o eskortách, střežení osob a o policejních celách, ze dne. 2. prosince 2009

9 KAZUISTIKA

V kapitole kazuistika budou uvedeny tři konkrétní případy, u kterých byla osobní prohlídka určitého typu provedena. Nejprve bude každý případ popsán a následně podroben analýze. Důraz bude kladen na správnost postupů, bude ale rovněž poukázáno na pochybení, ze kterých je třeba se poučit. Kazuistika prvních dvou případů byla čerpána z informačního systému ETŘ.

9.1 R. L. Krádež finanční hotovosti Kolín

9.1.1 Popis skutku

Dne 03. 07. 2019 v 08:22 hodin vstoupila R. L. do prostor pobočky České pošty na ul. Pod Hroby č. p. 541 v Kolíně, zde si poškozený F. S. převzal od pracovnice pošty svůj starobní důchod ve výši 10.398 Kč skládající se z 10 bankovek v nominální hodnotě 1 000 Kč, 3 bankovky v nominální hodnotě 100 Kč a drobné mince, kdy si finanční obnos uklidil do své hnědé kožené peněženky, kterou si vsunul do nezajištěné pravé kapsy bundy a z pobočky odcházel v doprovodu R. L. ven dne 03. 07. 2019 v 08:27 hodin, kdy na schodech podezřelá využila nepozornosti poškozeného a vyndala mu jeho peněženku z kapsy bundy, z této peněženky vyndala všechny papírové bankovky, které si vložila do své červené igelitové tašky, kterou držela v ruce, poté peněženku vrátila poškozenému do kapsy a následně odešla směrem ke křižovatce ul. Rorejcova a Dukelských Hrdinů, čímž způsobila škodu poškozenému F. S. v celkové výši 10.300 Kč a tohoto jednání se dopustila i přesto, že byla:

1) trestním příkazem Okresního soudu v Kolíně ze dne 30. 11. 2018 s nabytím právní moci dne 28. 12. 2018 odsouzena pro přečin krádež podle ustanovení § 205 odst. 2 trestního zákoníku spáchané ve stadiu pokusu podle ustanovení § 21 trestního zákoníku k trestu odnětí svobody v délce trvání 6 měsíců, jehož výkon byl podmíněně odložen na zkušební dobu 24 měsíců, tedy do 28. 12. 2020.

2) trestním příkazem Okresního soudu v Kolíně ze dne 31. 12. 2018 s nabytím právní moci dne 04. 03. 2019 odsouzena pro přečin krádež podle ustanovení § 205 odst. 2 trestního zákoníku spáchané ve stadiu pokusu podle ustanovení § 21 trestního zákoníku ke společnému trestu odnětí svobody v délce trvání 10 měsíců, jehož výkon byl podmíněně odložen na zkušební dobu 24 měsíců, tedy do 28. 12. 2020.

Uvedený skutek byl kvalifikován jako přečin krádež dle ust. § 205 odst. 1, písm. a), písm. d), odst. 2 trestního zákoníku a dne 3. 7. 2019 byly ve věci zahájeny úkony v trestním řízení dle ust. § 158 odst. 3 trestního řádu.

Již šetřením na místě bylo prokazatelně zjištěno, že se krádeže dopustila R. L., proto byla zadržena dle ust. § 76 odst. 1 trestního zákoníku bezprostředně po spáchání předmětného přečinu hlídkou Policie České republiky. Hlídku policie tvořili dva muži, kteří R. L. eskortovali na Obvodní oddělení Kolín, kde byla předána dvěma službu vykonávajícím policistkám za účelem provedení osobní prohlídky dle ust. § 82 odst. 3, odst. 4 trestního řádu. Policistky v budově Obvodního oddělení Kolín přistoupily k provedení osobní prohlídky podle trestního řádu.

9.1.2 Průběh osobní prohlídky

R. L. byla vyzvána, aby všechny věci, které má při sobě, odložila na stůl. R. L. během toho neustále křičela směrem k policistkám provádějící prohlídku, přičemž házela svými věcmi. Z tohoto důvodu byla policistkou X. Y. vyzvána, aby přestala urážet policisty, odložila své věci a šla na místo určené k provedení osobní prohlídky. Na toto reagovala tím způsobem, že si začala sundávat kalhoty na chodbě se slovy: *„podívej se mi na píču“*. Následně byla upozorněna, aby zašla do prostoru určeného k osobní prohlídce. Při osobní prohlídce prováděné policistkou X. Y, byla přítomna policistka X. X.. Během toho, co si R. L. sundávala kalhoty a spodní kalhotky, měla sevřenou pravou ruku v pěst. Policistky si povšimly, že v této ruce drží ruličku peněz, kdy bylo zřetelně vidět, že se zde nachází bankovka nominální hodnoty 1.000 Kč. Tuto ruličku si ovšem rychle

strkala do pochvy. Policistka X. Y. vyzvala R. L., aby toho zanechala, ale jelikož R. L. nedbala výzvy, byla ji nasazena páka na pravou ruku v oblasti lokte a byla svedena na zem. R. L. odmítla ruličku peněz vyndat z pochvy, smála se a řekla policistkám, ať si to vyndají samy. Poté křičela: *„jste mrdky, bílý svině“* a hystericky řvala. R. L. byla seznámena s tím, že pokud si nevyndá ruličku peněz, bude převezena do Oblastní nemocnice v Kolíně na gynekologickou ambulanci. R. L. odmítla spolupracovat. Poté zadržené byla nasazena služební pouta a byla převezena na gynekologickou ambulanci. R. L. v ambulanci, ještě před vyšetřením po sundání pout, sáhla do kalhotek a vytáhla ruličku s finanční hotovostí, kterou poté vzteky hodila na stůl. Jednalo se o finanční hotovost 5.200 Kč v bankovkách 5 x 1.000 Kč a 1 x 200 Kč. Následně se podrobila gynekologickému vyšetření, kdy lékař kromě pochvy zkontroloval i rektální otvor. Lékař nenašel žádnou další finanční hotovost v žádném z otvorů. Po vyšetření byla opět převezena na Obvodní oddělení Kolín, kde byla provedena prohlídka vrchní části oblečení R. L., k níž předtím nedošlo z důvodu použití donucovacích prostředků. V příruční černé taštičce paní R. L. byly nalezeny kromě drobných mincí patřících zadržené ještě bankovky - 2 x 200 Kč. Po vykonání všech potřebných úkonů byla podezřelá umístěna do policejní cely.

9.1.3 Dokumentace

Policisté vyhotovili úřední záznam z místa, kde uvedli všechny podstatné informace ke spáchání skutku a způsobu zjištění pachatelky, včetně popisu sledu událostí. Sepsali protokol o zadržení osoby podezřelé dle ust. § 76 odst. 1 trestního řádu, kde jako důvod zadržení uvedli, že bude opakovat trestnou činnost, pro niž je stíhán, dokoná trestný čin, o který se pokusil, nebo vykoná trestný čin, který připravoval nebo kterým hrozil a bude působit na dosud nevyslechnuté svědky nebo spoluobviněné nebo jinak mařit objasňování skutečnosti závažných pro trestní stíhání

Policistky X. X. a X. Y. vyhotovily úřední záznam o průběhu celé události komplexně, dále sepsaly protokol o vydání věci. Důležité je podotknout, že nebyl sepsán protokol o provedení osobní prohlídky.

9.1.4 Vyhodnocení

Při vyhodnocení tohoto případu autor vycházel z formulářů založených v informačním systému ETŘ, a to především z úředního záznamu policistů, kteří R. L. zadrželi, konkrétně z jejich úředního záznamu o zadržení. Stěžejním byl úřední záznam policistek X. Y. a X. X., které prováděly samotnou osobní prohlídku, dále protokol o vydání věcí.

Z provedené dokumentace vyplývá, že policisté věděli již od samého počátku, že osoba R. L. se dopustila uvedeného přečinu. Správně tedy uplatnil své oprávnění a osobu zadrželi. Rovněž si dobře počínali policisté, kteří neprováděli osobní prohlídku sami. Vzhledem k tomu, že se jednalo o ženu, tak zadrženou eskortovali na Obvodní oddělení, kde ji předali dvěma policistkám. Toto bylo správně vzhledem k odlišnému pohlaví policistů, kteří ji zadrželi. Z taktického hlediska bylo správné rovněž eskortování na obvodní oddělní policie, kde mělo dojít k osobní prohlídce osoby. V budově policie lze osobní prohlídku provést bezpečně a zároveň tak, aby byla zachována důstojnost prohlížené osoby. Policisté jednali v mezích zákona, nebylo zjištěno žádné jejich pochybení.

Z úředního záznamu policistek vyplývá, že v budově obvodního oddělení policie Kolín byla zadržená R. L. poučena, že u ní proběhne osobní prohlídka podle trestního řádu s tím, že má předložit všechny věci, které má u sebe. Dále už je uveden pouze samotný výkon prohlídky. Dle dostupných informací se jednalo o osobu omezenou na osobní svobodě a rovněž tak o osobu, která má u sebe věc důležitou pro trestní řízení. Předchozí souhlas státního zástupce k provedení osobní prohlídky tedy nebyl zapotřebí. Po poučení začala být zadržená agresivní, situace eskalovala použitím donucovacích prostředků. Policistky správně vyhodnotily situaci a k dokončení osobní prohlídky přizvaly lékaře. Bylo by naprosto nepřípustné, aby samy policistky ověřovaly přítomnost bankovek v tělních dutinách osoby, u které se koná osobní prohlídka. Poté dokončily prohlídku svršků a nalezly zbylou finanční hotovost. Dále vyhotovily protokol o vydání věci, kde byl uveden výčet nalezených bankovek. K samotnému výkonu osobní prohlídky lze konstatovat, že byla činěna takticky správně. Prohlídku

prováděly dvě osoby stejného pohlaví v místě tomu vhodném. K dokončení prohlídky velmi vhodně využily lékaře gynekologa. Výhrady nelze mít ani k faktu, že prohlídce nebyla přítomna nezúčastněná osoba. V danou chvíli věc nesnesla odkladu. Bankovky, které R. L. hodila na stůl před prohlídkou u lékaře, dokumentovaly policistky jako dobrovolné vydání věci v protokolu o vydání věci. Pochybení je spatřováno v nevyhotovení protokolu o provedení osobní prohlídky.

Ze zákona[109] vyplývá povinnost v protokolu o provedení osobní prohlídce uvést, zda byl proveden předchozí výslech a uvést, zda byla přítomna nezúčastněná osoba. Tyto údaje nebyly nikde dohledány. Absence souhlasu s provedením osobní prohlídky, nezúčastněné osoby a předchozího výslechu nebyly zdůvodněny ani v úředním záznamu policistek. Protokol o provedení osobní prohlídky právě tyto informace obsahuje. Kdyby policistky příslušný protokol sepsaly, tyto údaje by ve spisovém materiálu nechyběly. Takto lze jen předpokládat důvody, neprovedení předchozího výslechu, nepřítomnosti nezúčastněné osoby. Je zřejmé že situace při prohlídce byla hektická, o čemž svědčí i použití donucovacích prostředků, ale po provedených úkonech byl na sepsání protokolu o provedení osobní prohlídce prostor. Rovněž úřední záznam policistek nelze považovat za dostačující. V záznamu je jen obecně uvedeno, že R. L. byla poučena o tom, že bude provedena osobní prohlídka podle trestního řádu. Lze jen dovozovat, že se jednalo o prohlídku zaprvé bezpečnostního charakteru[110] a rovněž o prohlídku za účelem nalezení věci důležité pro trestní řízení[111]. V tomto případě bylo dosaženo nalezení věci již v rámci bezpečnostní prohlídky. V rámci zásady přiměřenosti[112] by bylo tedy nepřijatelné, aby byla po provedení bezpečností prohlídky provedena další osobní prohlídka za účelem nalezení věci důležité pro trestní řízení.

[109] § 85 zákona č. 141/1961 Sb, o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů
[110] § 82 odst. 4 zákona č. 141/1961 Sb, o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů
[111] § 82 odst. 1 zákona č. 141/1961 Sb, o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů
[112] ŠTEINBACH, Miroslav, René Šlesinger, Miroslav Zimmermann, Milan Bílek, Kateřina Hlaváčová. *Zákon o Policii České republiky: komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2019. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). s 14. ISBN 978-80-7598-193-6

9.2 Krádež zboží v obchodě

Tento případ se ve skutečnosti nestal, jedná se o modelový případ uvedený ve výročním zprávě za rok 2022 Úřadu vnitřní kontroly Policejního prezidia České republiky. Autor jej vybral pro jeho zajímavé okolnosti, které nebyly jinde ve skutečných případech nalezeny a zároveň jej považuje za přínosné pro názorné uplatnění oprávnění policistů.

9.2.1 Popis skutku

X. Y. nakupoval v obchodě a při odchodu z prodejny, během procházení bezpečnostním rámem, byl spuštěn alarm signalizující nezaplacené zboží. Člen ostrahy požadoval po X. Y. předložení dokladu o zaplacení zakoupeného zboží́, s čímž ovšem X. Y. nesouhlasil a snažil se i tak odejit. Vzhledem k tomu, že člen ostrahy X. Y. zamezil odchodu, zavolal X. Y. na linku 158, kde oznámil, že je neoprávněně omezován na osobní svobodě civilní osobou. Požádal o příjezd hlídky Policie České republiky. Na místo se tedy dostavila policejní hlídka, která se zaměřila na připadné protiprávní jednání X. Y., nikoliv členů ostrahy. Pan X. Y. argumentoval svými právy a odmítal s policisty spolupracovat. Nechtěl jim ukázat své věci a doklad o zaplacení.

Vzhledem k popsané skutečnosti a faktu, že bylo dáno důvodné podezření́ ze spáchaní přestupku, byl X. Y. zajištěn ve smyslu ustanovení § 26 odst. 1 písm. f) zákona o Policii České republiky. Policisté X. Y. eskortovali na obvodní oddělení. Zde byla X. Y. provedena prohlídka osoby podle § 35 odst. 2 písm. a) zákona o Policii České republiky, při které nebyly nalezeny žádné odcizené věci.

9.2.2 Vyhodnocení

Policisté přivoláni na místo správně vyhodnotili situaci a pana X. Y. zajistili dle ust. § 26 odst. 1 písm. f) zákona o Policii České republiky. Bezpečnostní rám indikoval, že může mít pan X. Y. u sebe kradenou věc. Toto samo o sobě by ovšem nestačilo k omezení svobody člověka. Pokud by pan X. Y. spolupracoval, policistům

předložil doklad o zaplacení, nebylo by možné jej na osobní svobodě omezit. Až neochota pana X. Y. vzbudila v policistech důvodnou obavu, že může mít u sebe kradenou věc. Osobní prohlídka ve smyslu ust. § 35 zákona o Policii České republiky byla po zajištění pana X. Y. provedena naprosto oprávněně. V daném případě se jednalo o bezpečnostní prohlídku za účelem zjištění, zda u sebe nemá zbraň.

9.3 Krádež věci Kolín

9.3.1 Popis skutku

Dne 9. 5. 2011 byly zahájeny úkony v trestním řízení ve věci podezření ze spáchání přečinu krádeže dle ust. § 205 odst. 1, písm. a), d) trestního zákoníku, kterého se mohl dopustit neznámý pachatel tím, že dne 9. 5. 2011 na ulici Kutnohorská č.p. 44 v Kolíně vstoupil do baru Harley, kde využil podnapilosti P. P., kterému na přesně nezjištěném místě v uvedeném baru a v nestřeženém okamžiku z kapsy jeho bundy, kterou měl oznamovatel neustále oblečenou, odcizil finanční hotovost ve výši 8.000 Kč.

Šetřením na místě, především z výpovědi servírky, byly ztotožněny dvě osoby, muž a žena, kteří se mohli přečinu dopustit. Muž J. F. a žena R. L. byli převezeni na Obvodní oddělení v Kolíně. V herně bylo provedeno ohledání místa, ale finanční hotovost na místě nelezena nebyla. Bylo dáno důvodné podezření, že finanční hotovost má u sebe J. F. a R. L. U těchto osob byla provedena osobní prohlídka podle ust. § 83b odst. 4 trestního řádu, kdy finanční hotovost nalezena nebyla.

9.3.2 Dokumentace

Ze strany policistu byly sepsány úřední záznamy o provedeném šetření, protokol o ohledání místa činu (herny), výslechy J. F. a R. L. a protokoly o provedení osobní prohlídky osob J. F. a R. L.

V protokolu o provedení osobní prohlídky J. F. není vůbec uvedeno na základě jakého příkazu státního zástupce byla prohlídka provedena.

Je zaznamenáno, že nebyl proveden ani předchozí výslech. Prohlídka byla uskutečněna v prostoru před celou na Obvodním oddělení Kolín. Osobní prohlídku prováděli dva policisté stejného pohlaví. Prohlídkou nebyly nalezeny žádné věci. Prohlídce byla přítomna nezúčastněná osoba bez uvedení její totožnosti.

V protokolu o provedení osobní prohlídky ženy R. L. je uvedeno, že prohlídka byla provedena, protože věc nesnesla odkladu, byla přítomna nezúčastněná osoba, předchozí výslech nebyl proveden. Věci, které pocházely z trestné činnosti, nalezeny nebyly. Prohlídku prováděla jedna policistka.

9.3.3 Vyhodnocení

Co se týče kriminalistického pohledu tak byly prohlídky osob povedeny správně na základě předpokladu, že mají osoby u sebe věci důležité pro trestní řízení. Prohlídku J. F. správně prováděli dva policisté mužského pohlaví. Konala se v místě vhodném, které je skryté pohledu veřejnosti. O tom, jak přesně probíhala samotná prohlídka, není nikde žádná zmínka, a to ani v protokolu o osobní prohlídce, ani v úředních záznamech. Protokol samotný není zcela vyplněn. Není nikde odůvodněno, proč nebyl proveden předchozí výslech. Rovněž je nepřípustné, aby nebylo uvedeno, jaká nezúčastněná osoba byla přítomna prohlídce. Z toto lze jen stěží dovozovat, zda úkonu byla taková osoba vůbec přítomna, natož aby bylo možné s jistotou určit, zda ona osoba byla nestranná a samozřejmě jakého pohlaví byla. Stejné administrativní pochybení nastalo ze strany policistky, která prováděla osobní prohlídku ženy R. L. V protokolu absentovaly stěžejní informace. Z taktického hlediska bylo shledáno zásadní pochybení v tom, že prohlídku prováděla jen jedna policistka, a to i bez přítomnosti nezúčastněné osoby. Pokud tomu tak skutečně bylo, o čemž lze vzhledem ke stavu a způsobu dokumentace provedených úkonů důvodně pochybovat, nebyla zajištěna bezpečnost policistky provádějící prohlídku a rovněž mohl být způsob provádění prohlídky ze strany prohlížené osoby zpochybněn.

9.4 Shrnutí kapitoly

Na konkrétních případech bylo zjištěno, že využívání oprávnění k provedení osobní prohlídky podle trestního řádu[113] v daných případech nebylo zcela bezchybné. Pochybení je spařováno především ve způsobu dokumentace osobní prohlídky. Rovněž bylo zjištěno pochybení v taktickém provedení osobní prohlídky.

Autor poukazuje na skutečnost, že osoba R. L. která figuruje v případech v uvedených případech č. 1 a č. 3, páchá trestnou činnost, v tomto případě přečin krádež dle ust. § 205 trestního zákoníku[114], podobným způsobem provedení. V prvním případě okrádá osobu staršího věku a v druhém okrádá osobu podnapilou. V obou případech tedy ke svému obohacení využívá omezené kognitivní a motorické schopnosti oběti. Pachatelka tedy ulpívá na podobném způsobu páchání trestného činu, což kriminalistická věda nazývá pojmem perseverance.

[113] Ust. § 83 odst. 3, odst. 4 zákona č. 141/1961 Sb, o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů
[114] Zákon č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

10 KOMPARACE S PRAXÍ U VĚZEŇSKÉ SLUŽBY

V následující kapitole bude provedena komparace praxe v provádění osobních prohlídek u Policie České republiky a Vězeňské služby České republiky. Než bude provedeno samotné porovnání, je na místě obeznámit se základními informacemi o vězeňské službě a jejími úkoly a v neposlední řadě legislativou, kterou se řídí. Budou uvedeny především nosné informace k problematice osobní prohlídky, nikoliv úplný výčet všech oprávnění a úkolů Vězeňské služby ČR.

10.1 Definice a úkoly

Vězeňská služba České republiky je jedním z bezpečnostních sborů České republiky. Řídí se velmi podobnou legislativou jako Policie České republiky. Její působnost je především v zajišťování výkonu vazby, výkonu zabezpečovací detence a výkonu trestu odnětí svobody. Kromě toho je garantem bezpečnosti při soudním řízení a zodpovídá rovněž za bezpečnost na státních zastupitelstvích a Ministerstvu spravedlnosti České republiky.[115]

10.2 Oprávnění

Stejně jako Policie České republiky má vězeňská služba oprávnění k provádění osobních prohlídek.

[115] § 1 odst. 1 zákona č. 555/1992 Sb., Zákon České národní rady o Vězeňské a justiční stráži České republiky, ve znění pozdějších předpisů

„Osobní prohlídka a jiné podobné úkony
Příslušník je oprávněn provést u osoby ve výkonu zabezpečovací detence, ve výkonu vazby nebo ve výkonu trestu odnětí svobody, osobní prohlídku a prohlídku jejích věcí, prohlídku těla, snímání daktyloskopických otisků a pořizování obrazových záznamů, popřípadě nařídit, aby se tato osoba podrobila lékařské prohlídce.

Lékařskou prohlídku provádí pouze lékař. Osobní prohlídku a prohlídku těla provádí osoba stejného pohlaví nebo lékař. Odběr krve provádí na žádost příslušníka pouze lékař nebo odborně způsobilý zdravotnický pracovník.“[116]

10.3 Taktika provádění osobní prohlídky

V zásadě lze říci, že z taktického hlediska se od sebe praxe v provádění osobních prohlídek neliší. Obě instituce musí především ctít základní lidská práva, jež byla zmiňována v předešlých kapitolách. Autor spatřuje největší rozdílnost v taktice provádění osobní prohlídky u provádění často diskutovaného témata a to dřepů. Policie České republiky nedisponuje oprávněním, na jehož základě by mohla provádění dřepů nařídit taxativně. Vždy musí situaci podrobit testu proporcionality a až poté vhodně zvolit ten nejméně invazivní způsob provedení osobní prohlídky, který ovšem splní kýžený účel prohlídky. A nesejde na tom, zda se jedná o prohlídku bezpečnostní nebo prohlídku procesního charakteru. Oproti tomu Vězeňská služba ČR má přesně definováno, kdy a za jakých podmínek může po osobě požadovat provádění dřepů, i když je svlečená do naha.[117] Tato transparentnost může předejít případným stížnostem a je to pro příslušníka vězeňské služby ulehčením.

[116] § 11 zákona č. 555/1992 Sb., Zákon České národní rady o Vězeňské a justiční stráži České republiky, ve znění pozdějších předpisů
[117] § 89 a § 89a nařízení generálního ředitele Vězeňské služby České republiky č. 23/2014, O vězeňské a justiční stráži.

ZÁVĚR

Autor si kladl za cíl objasnit problematiku osobní prohlídky pro účely policejní praxe. Na osobní prohlídku tedy nahlížel jako na úkon bezpečnostního charakteru a také jako na procesní úkon, tedy z kriminalisticko-taktického hlediska. Již od počátku vycházel z předpokladu, že problematika osobní prohlídky je dobře zmapovaná současnou kriminalistickou vědou. Praktické zkušenosti kriminalistů byly zevšeobecněny a popsány v odborné literatuře, ze které autor čerpal. Autor nejprve objasnil důležité pojmosloví a definice, bez kterých by nebylo možno problematiku dále rozvíjet, přičemž neopomenul objasnění rozdílu mezi pohlavím a genderem. Poté uvedl zákonné limity pro výkon osobní prohlídky. Při tomto došel k jednoznačnému závěru, že osobní prohlídku lze provést, jen na základě zákonných důvodů. Poté se věnoval přípravě, průběhu a zásadám při provádění osobní prohlídky. Zde uvedl i metodické doporučení odboru vnitřní kontroly.

Srovnání praxe výkonu osobních prohlídek u Policie ČR s praxí u vězeňské policie přinesla zjištění, že sbory disponují odlišnými oprávněními. Zejména co se týče provádění tzv. „dřepů“. Vězeňská služba má tuto skutečnost u osobní prohlídky dokonce stanovenou jako povinnou, zatímco Policie České republiky má tuto praxi přípustnou pouze u konkrétně zdůvodněných případů.

Při shromažďování podkladů vědecké části bakalářské práce došel autor k závěru, že oprávnění k provedení osobní prohlídky ve smyslu procesního úkonu, se v praxi u Policie České republiky využívá jen zřídka. Při komunikaci s útvary kriminální policie, zejména Středočeského kraje, autor zjistil, že toto oprávnění bylo využito jen v jednotkách případů. V rámci dotazování vedoucích příslušníků těchto útvarů došel autor k závěru, že je jen minimum případů, kdy je třeba uplatnit toto oprávnění. Zpravidla má u sebe „věc důležitou pro trestní řízení“ osoba, která je zároveň omezena na osobní svobodě, a u které je prováděna prohlídka osoby bezpečnostního charakteru. Tudíž je zpravidla „věc důležitá pro trestní řízení“ nalezena již v rámci bezpečnostní prohlídky a provedení další osobní prohlídky by bylo nejen neúčelné, především pak neoprávněné. Věci nalezené při bezpečnostní prohlídce, důležité pro trestní řízení, se zpravidla zadokumentují

do protokolu[118] jako věci vydané dobrovolně. Dále autor zjistil, že v případech, kdy již byla osobní prohlídka procesního charakteru provedena, byla její dokumentace neúplná. Autor se ztotožňuje s literou zákona, která stanovuje povinnost o provedení osobní prohlídky sepsat protokol. V informačním systému ETŘ je formulář „protokol o provedení osobní prohlídky“, který obsahuje informace o předchozím souhlasu státního zástupce, provedení přechozího výslechu, přítomnosti nezúčastněné osoby. Nedostatky, které jsou popsány v kapitole kazuistika, by mohly být odstraněny již pouhým vyplněním tohoto formuláře.

Autor zjistil, že praxe u celorepublikových útvarů, je mnohdy taková, že se formuláře do IS ETŘ nezakládají vždy. To je dáno potřebou utajení informací obsažených ve formulářích. I z tohoto důvodu mohl být zjištěn nižší počet založených formulářů na „protokol o provedení osobní prohlídky“.

Autor tedy došel k závěru, že cíl stanovený v úvodu bakalářské práce byl naplněn. Problematika byla dostatečně vysvětlena a rovněž byla vyzdvihnuta stěžejní témata.

Nad rámec vymezených cílů autor přináší poznatek k možnosti rozšíření oprávnění příslušníků Policie České republiky. To shledává v možnosti provést osobní prohlídku i v případě, že je dáno podezření, že má u sebe osoba věc důležitou pro řízení o přestupcích. Trestní řád umožňuje policejnímu orgánu provést osobní prohlídku v případě, že je důvodné podezření, že má osoba u sebe věc důležitou pro trestní řízení. Takové oprávnění policejní orgán postrádá, pokud věc, kterou má osoba u sebe, nedosahuje škody nikoliv nepatrné, tj. škoda nepřevyšující hodnotu 10.000 Kč. V případech, kdy nelze spolehlivě a bez pochybností určit v jaké hodnotě je věc, kterou má osoba u sebe, nastává pro policejní orgán diskomfortní situace. Stojí před otázkou, zda je oprávněn provést osobní prohlídku podle trestního řádu, nebo tímto oprávněním absentuje. V případě existence zmiňovaného oprávnění by taková situace nevznikla. Autor předkládá modelový příklad, kdy osoba byla zachycena kamerovým systémem

[118] Protokol vydání věci dle ust. § 78 zákona č. 141/1961 Sb, o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů

při krádeži v obchodě, strkajíc si do kapsy mobilní telefon v hodnotě 8.000 Kč. Je tedy zřejmé, že se osoba dopustila přestupku proti majetku a zcizenou věc u sebe má. Přivolaný policista má oprávnění vyzvat osobu, aby věc, kterou odcizila, vydala. V případě jejího nevydání však nemá oprávnění provést osobní prohlídku a tuto věc odebrat. Má oprávnění uložit pořádkovou pokutu, nemá ale oprávnění prohlídku provést. Má oprávnění věc po předchozí marné výzvě odejmout. To by situaci vyřešilo za předpokladu, že by osoba měla věc na viditelném místě. Neřeší to však situaci, kdy osoba věc ukryje u sebe na těle. Opět se dostáváme k tomu, že oprávnění prohlídku provést by vzniklo až ve chvíli, kdy by byl orgán nucen ze zákonného důvodu omezit osobu na její svobodě. Pak by se jednalo o bezpečnostní prohlídku osoby. Pozitivní vliv potencionální existence oprávnění k provedení osobní prohlídky za účelem nalezení věci důležité pro řízení o přestupku je spatřován rovněž v jeho transparentnosti. Možnost provedení osobní prohlídky by se bez rozdílu vztahovala na každého, kdo by u sebe držel věc důležitou pro trestní řízení nebo řízení o přestupku, čímž by odpadla zodpovědnost za správné posouzení hodnoty věci. Autor neopomíná poukázat na fakt, že osobní prohlídka je značný zásah do práv osoby a měl by nastat jen v nejnutnějších případech. Je tedy na dalším posouzení a následném zhodnocení společenské škodlivosti spáchání přestupku oproti takovému zásahu do práv osob, jakým provedení osobní prohlídky beze sporu je. Je na uvážení, popřípadě další výzkum, zda by existence oprávnění k provedení osobní prohlídky za účelem nalezení věci důležité pro přestupkové řízení naplnila autorova očekávání.

POUŽITÁ LITERATURA

Odborné publikace, články

CEJP, Martin. *Kriminologický výzkum: praktická příručka*. Plzeň: vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2018. Pro praxi. ISBN 978-80-7380-743-6.

ČÁP, Jan. *Plánování a organizování realizace procesních úkonů na úseku trestné činnosti organizovaného charakteru*. Vyšetřovanie a dokazovanie prostrednictvom špecifických dokazných prostriedkov: Zborník príspevkov z vedeckej konferencie s medzinárodnou účasťou zo dňa 27. 5. 3021. Bratislava: Akadémia Polocajného zboru v Bratislave, 2022, s 35–42. ISBN 978-80-8054-932-9.

ČÁP, Jan. *Prohlídky – kriminalisticko-taktický pohled*, Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2022, ISBN 978-80-7251-545-5.

ČÁP, Jan. *Erfahrungen mit JIT – Handel mit tschechischen Frauen nach Grossbritannien*, In: Mepa-Fachjournal Augabe Nr. 2, Jahr 2015, s. 27-29, ISSN 2079-3464.

ČÁP, Jan a Miroslav PETRÁK.: *K rozhodovací praxi policejního orgánu ve světle (vybraných) základních zásad trestního řízení*, Teória a prax dokazovania vo vyšetrovaní, Bratislava: Akádemia Policajného zboru v Bratislave, 2021, 359 s., ISBN 978-80-8054-897-1.

FAFEJTA, Martin. *Sexualita a sexuální identita: Sociální povaha přirozenosti.* Praha: Portál:2016, ISBN 978-80-262-1030-6.

FENYK, Jaroslav, Dagmar CÍSAŘOVÁ a Tomáš GŘIVNA.: *Trestní právo procesní*. 7. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019. ISBN 978-80-7598-306-0.

FIFKOVÁ, Hana. *Transsexualita a jiné poruchy pohlavní identity*. Vyd. 2. Praha: Grada 2008. ISBN 978-80-247 1696-1

JELÍNEK, Jiří a kol.: *Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou*. 8. aktualizované vydání podle stavu k 13. 3. 2020. Praha: Leges, 2020 ISBN 978-80-7502-395-7

KONRÁD, Zdeněk, Viktor PORADA, Jiří STRAUS a Jaroslav Suchánek. *Kriminalistika: kriminalistická taktika a metodiky vyšetřování*. 2. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2021. ISBN 978-80-7380-859-4.

KONRÁD, Zdeněk, Viktor PORADA, Jiří STRAUS a Jaroslav SUCHÁNEK. *Kriminalistika: kriminalistická taktika a metodiky vyšetřování*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2015. ISBN 978-80-7380-547-0

NĚMEC, Miroslav. *Kriminalistická taktika pro policisty a studenty Policejní akademie České republiky v Praze*. Praha: Abook, 2017. ISBN 978-80-906974-0-9.

PAVLICA, Karel. *Obavy a přání trans lidí. Výsledná zpráva u výzkumu realizovaného spolkem transparent z. s. v roce 2018 Praha*: Transparent, 2019. ISBN 978-80-906362-4-8.

ŠÁMAL, Pavel. *Trestní řád: komentář*. 7., dopl. a přeprac. Vyd. V Praze: C.H. Beck, 2013. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-465-0.

ŠTEINBACH, Miroslav, René Šlesinger, Miroslav Zimmermann, Milan Bílek, Kateřina Hlaváčová. *Zákon o Policii České republiky: komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2019. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7598-193-6.

Zákonné předpisy a předpisy provádějící

Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky

Listina základních práv a svobod, č.2/1993 Sb.

Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 555/1992 Sb., Zákon České národní rady o Vězeňské a justiční stráži České republiky, ve znění pozdějších předpisů

Aktualizované stanovisko k přítomnosti nezúčastněné osoby při osobní prohlídce a postupům dle zákona o policii a dle trestního řádu Odboru bezpečností politiky ze dne 20. 4. 2018

Pokyn policejního prezidenta č. 154/2011, o profesní etice Policie České republiky.

Závazný pokyn policejního prezidenta č. 159/2009 ze dne 2. prosince 2009 o eskortách, střežení osob a o policejních celách

Pokyn policejního prezidenta č. 103/2013 ze dne 28. května 2013 O plnění některých úkolů policejních orgánů Policie České republiky v trestním řízení

Nařízení generálního ředitele Vězeňské služby České republiky č. 23/2014, O vězeňské a justiční stráži

Stanovisko Odboru bezpečností politiky č.j. MV- 26046-2/OBP-2018 ze dne 28. 2. 2018, k přítomnosti nezúčastněné osoby při osobní prohlídce a k postupům dle zákona o policii a trestního řádu.

Doporučení Odboru vnitřní kontroly Policejního prezidia č. k prohlídce osoby před umístěním do policejní cely Č. j.PPR-33301-20/ČJ-2018-990220-RP, ze dne 10. 9. 2019

Rozsudek Evropského soudu pro lidská práva: *Valašinas proti Litvě* ze dne 24. 7. 2001, číslo stížnosti 44558/98, [online] [cit. 26. 2. 2023]. Dostupné z :http://eslp.justice.cz/justice/judikatura_eslp.nsf/0/71E5AFFC5EA7A8A3C12581EE00538C8F/$file/Valašinas%20proti%20Litvě_rozsudek.pdf?open&

Rozsudek Evropského soudu pro lidská práva: *Iwanczuk proti Polsku* ze dne 15. 11. 2021, číslo stížnosti 25196/94, [online] [cit. 27. 2. 2023]. Dostupné z: http://eslp.justice.cz/justice/judikatura_eslp.nsf/0/7B81189D6A939CF2C1258368003A23D5/$file/Iwanczuk%20proti%20Polsku_rozsudek.pdf?open&

Internetové zdroje

Ponižující osobní prohlídky, lůžko bez matrace. Ombudsmanka kritizuje zacházení se zadrženými [online]. Brno 2017, [cit. 26. 2. 2023] Dostupné z*:* https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/ponizujici-osobni-prohlidky-odebirani-bryli-ombudsmanka-zjistila-nedostatky-v_1708291221_pj